

**T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİJİTAL ÇAĞDA MÜZİKAL OTANTİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

**Zerrin ÇİMEN
GÜZEL SANATLAR ANA BİLİM DALI**

**ŞANLIURFA
2026**

**T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİJİTAL ÇAĞDA MÜZİKAL OTANTİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

**Zerrin ÇİMEN
GÜZEL SANATLAR ANA BİLİM DALI**

DANIŞMAN: Doç. Dr. Cihan TABAK

**ŞANLIURFA
2026**

TEŐEKKÖR

Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde bilgi, deneyim ve yol göstericiliğiyle bana her zaman destek olan danışmanım Doç. Dr. Cihan Tabak’a

Ayrıca akademik düzeye ulaşmamda büyük emeği bulunan, beni her zaman teşvik eden, gelişimime katkı sağlayan ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ablam Gülistan imen İlci’ye teşekk r ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
KISALTMALAR	iii
1. GİRİŞ	1
1.1. MÜZİK ve OTANTİZM ETKİLEŞİMİ ÜZERİNE KURAMSAL ÇERÇEVE.....	3
1.1.1. Otantizm kavramının tanımı ve önemi	4
1.1.2. Otantizm hakkında kuramsal yaklaşımlar	5
1.1.3. Müzikal performanslar hakkında kuramsal yaklaşımlar	6
1.1.4. Otantizm ve müzikal performansların etkileşimi	8
1.2. DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN MÜZİK ÜZERİNE ETKİLERİ.....	9
1.2.1. Dijital Teknolojilerin Gelişimi	9
1.2.2. Dijitalleşmenin müzik endüstrisi üzerindeki etkileri	11
1.2.3. Dijital Ses Ortamlarının Rolü	18
1.3. ELEKTRONİK VE GELENEKSEL MÜZİK ENTEGRASYONU.....	20
1.3.1. Müzikal İfadedeki Otantizm Çabaları	21
1.3.2. Entegrasyon sırasında otantizm arayışları ve çabaları	22
1.3.3. Müzisyenlerin ve prodüktörlerin otantizm stratejileri	23
1.3.4. Otantizmin korunması ve sürdürülebilirliği için kullanılan yöntemler	25
1.4. MÜZİK, KÜLTÜR VE TEKNOLOJİ ARASINDAKİ DİYALEKTİK	27
1.4.1. Müzikal otantizmin kültürel kimlik üzerindeki rolü	27
1.4.2. Kültürel farklılıkların dijital çağda müzik aracılığıyla ifadesi.....	29
1.4.3. Dijitalleşmenin geleneksel müzik pratikleri üzerindeki etkisi	30
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	33
3. GEREÇ ve YÖNTEM	38
4. BULGULAR	39
5. TARTIŞMA.....	42
6. SONUÇLAR	45
7. ÖNERİLER	47
KAYNAKLAR.....	51
ÖZ GEÇMİŞ	59

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİJİTAL ÇAĞDA MÜZİKAL OTANTİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Zerrin ÇİMEN

HARRAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR ANA BİLİM DALI

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Cihan TABAK

Yıl: 2026, Sayfa: 59

Müzikal otantizm; bireysel, toplumsal, kültürel, tarihsel ve coğrafi unsurları kapsayan, her dönemin kendine özgü müzikal kimliğini yansıtan çok boyutlu bir kavramdır. Dijitalleşmenin hız kazanması, küresel kültürel etkileşimin artması ve teknolojik yeniliklerin müzik alanına dâhil olması, müzikal otantizmin üretim, icra, aktarım ve korunma biçimlerini yeniden şekillendirmiştir. Bu değişim, müziğin kültürel kimlik, toplumsal yaşam ve sanatsal ifade üzerindeki rolünün farklı bir bakış açısıyla değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu tez, dijital çağda müzikal otantizmin sürdürülebilirliğini kavramsal bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde otantizm ve müzikal otantizm kavramları açıklanmış; farklı disiplinlerde geliştirilen kuramsal yaklaşımlar doğrultusunda bireyin kişisel ve toplumsal deneyimleri ile müzik arasındaki ilişki ele alınmıştır. Ayrıca müziğin kültürel kimlik, toplumsal cinsiyet rolleri ve bireyin öz ifade süreci üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir.

İkinci bölümde dijitalleşmenin gelişimi ve müzik endüstrisine etkileri incelenmiştir. Dijital teknolojilerin üretim, tüketim ve dağıtım süreçlerinde meydana getirdiği dönüşüm; dijital ses istasyonları, sanal enstrümanlar ve diğer dijital üretim araçları kapsamında ele alınmıştır. Bu teknolojilerin bestecinin yaratım sürecini, müzikal üretim pratiklerini ve sanatçı kimliğini nasıl dönüştürdüğü değerlendirilmiş; dijitalleşmenin kültürel kimliklerin korunması, dönüştürülmesi ve küresel ölçekte görünür hâle gelmesi üzerindeki etkileri tartışılmıştır.

Tezin devamında elektronik ve geleneksel müzik arasındaki etkileşim incelenmiş; dijital teknolojilerin geleneksel müzik mirasının korunması, aktarılması ve yeniden üretilmesine sağladığı katkılar değerlendirilmiştir. Bu süreçte müzisyenlerin ve müzik endüstrisinin benimsediği stratejiler ile dijitalleşmenin sunduğu fırsatlar ve karşılaşılan sorunlar ele alınmıştır.

Son bölümde ise müzik, kültür ve teknoloji arasındaki karşılıklı etkileşim çerçevesinde müzikal otantizmin kültürel kimliğin oluşumu ve sürdürülebilirliği üzerindeki rolü değerlendirilmiştir. Dijitalleşmenin kültürel çeşitliliğin müzik yoluyla ifade edilmesine sağladığı olanaklar ile beraberinde getirdiği dönüşümler sosyokültürel açıdan tartışılmıştır.

Sonuç olarak tez, dijital teknolojilerin doğru ve bilinçli kullanımıyla müzikal otantizmin korunması, arşivlenmesi, aktarılması ve gelecek kuşaklara sürdürülebilir bir biçimde ulaştırılmasının mümkün olduğunu ortaya koymaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Dijitalleşme, Müzik endüstrisi, Kültürel kimlik, Otantizm, Müzikal Otantizm

ABSTRACT

MASTER’S THESIS

SUSTAINABILITY OF MUSICAL AUTHENTICITY IN THE DIGITAL AGE

Zerrin ÇİMEN

HARRAN UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL

DEPARTMENT OF FINE ARTS

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Cihan TABAK

Year: 2026, Page: 59

Musical authenticity is a multidimensional concept that encompasses individual, social, cultural, historical and geographical elements, reflecting the distinctive musical identity of each era. The accelerating pace of digitalisation, the expansion of global cultural interaction and the integration of technological innovations into the field of music have reshaped the ways in which musical authenticity is produced, performed, transmitted and preserved. This transformation necessitates a reassessment of the role of music in cultural identity, social life and artistic expression from a renewed perspective. This thesis aims to examine the sustainability of musical authenticity in the digital age within a conceptual framework.

In the first part of the study, the concepts of authenticity and musical authenticity are explained, and the relationship between individuals’ personal and social experiences and music is examined in line with theoretical approaches developed across various disciplines. Furthermore, the effects of music on cultural identity, gender roles and the individual’s process of self-expression are evaluated.

In the second part, the development of digitalisation and its impact on the music industry are examined. The transformation brought about by digital technologies in the processes of production, consumption and distribution is discussed with reference to digital audio workstations, virtual instruments and other digital production tools. The ways in which these technologies have transformed the composer’s creative process, musical production practices and the identity of the artist are evaluated; in addition, the effects of digitalisation on the preservation, transformation and global visibility of cultural identities are discussed. The subsequent part of the thesis examines the interaction between electronic and traditional music and evaluates the contributions of digital technologies to the preservation, transmission and re-creation of traditional musical heritage. In this regard, the strategies adopted by musicians and the music industry are addressed alongside the opportunities offered by digitalisation and the challenges encountered.

In the final section, the role of musical authenticity in the formation and sustainability of cultural identity is evaluated within the framework of the mutual interaction between music, culture and technology. The opportunities provided by digitalisation for the expression of cultural diversity through music, as well as the transformations it brings about, are discussed from a socio-cultural perspective.

Consequently, the thesis demonstrates that, through the appropriate and informed use of digital technologies, it is possible to preserve, archive and transmit musical authenticity, and to ensure that it is passed on to future generations in a sustainable manner.

KEYWORDS: Digitalization, Music industry, Cultural Identity, Authenticity, Musical Authenticity

KISALTMALAR

AI	Artificial Intelligence
VR	virtual reality
AR	Arttırılmış Gerçeklik
YZ	Yapay Zeka
DAW	Digital Audio Workstation
MIDI	Musical Instrument Digital Interface
COVID 19	Korona Virüs Hastalığı
PC	Personal Computer
IBM	International Business Machines; Uluslararası Makineleri
VST	Virtual Studio Technology
CD	Compact Disc(Yoğun Disk)

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasının daha kolay ve anlaşılır bir biçimde yaşanabilmesine olanak tanıyan teknolojik unsurlar, bir yandan süreci hızlandırırken diğer bir yandan da gelenek kavramlarının yeniden tanımlanmasına neden olmuştur. Geçmiş yıllara bakıldığında, tanımlamaların yeniden şekillenmesi gereksinimi birçok farklı alanda gündeme gelmiştir. Örneğin; eskiden telgraf, mektuplaşma ve faks yoluyla iletişim kurarken bunun yerini tuşlu cep telefonları yer almaktadır. Günümüzde ise, akıllı telefon ve bilgisayar gibi aletlerin kullanımı, iletişimde yeni bir boyut kazandırmıştır. Moda, ulaşım ve sanat alanında da bu gibi çeşitli örnekler eski ve yeni yapıların birbirinin yerini alarak geleneksel şekillenmeyi meydana getirmiştir.

Müziğin, gelenek anlayışı içerisindeki konumu, radyo, gramofon, CD ve mp3 çalar gibi araçlar ile müzik dinleme gibi imkanlar sunmuştur. Sadece müzik dinleme değil, sanatçılar stüdyo şirketlerine bağlı pikap, manyetik bant kaydedici ve teyp makinaları ile müziklerini kayıt altına almıştır. Dijital platformların etkisi, üretim, dağıtım ve tüketim biçimleri kökten değiştirmiştir. Bu süreç, bağımsız müzisyenlerin eserlerini aracısız olarak geniş kitlelere ulaştırmasını sağlarken; müziğin hızlı tüketilmesi, albüm kültürünün zayıflaması ve telif gelirlerinde adaletsizlik gibi sorunları da ortaya çıkarmıştır (Kuyucu, 2021). Bu gelişmeler dijitalleşmenin etkisiyle müziğin sanat dünyasındaki etkisi, internet sanatı, yazılım sanatı vb. yeni birimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Doğan ve Şener, 2022). Teknolojiye ve bilgisayara yakınlık duyan sanatçının çalışma alanının sınırlarını genişletmiş, algılayışını, düşünce yapısını ve davranışını da değiştirmiştir.

Teknolojik yenilikler, kültürel ortamları etkilemesi, yaşamın tüm alanında dijital teknolojiyi yeniden şekillendirmiştir. Geleneksel ile elektronik müziğin birleşimi süreci değiştirmiş, müzik endüstrisinde yeni müzikal anlayış ve işlevlerini yeniden gözden geçirilmesini sağlamıştır. Teknolojinin, sosyalleşme alanları etkilemesi bireyin eylem ve öz yapısını değiştirmiştir. Sosyal medya ve dijital platformlar aracılığıyla kültürel tüketim alışkanlıklarını değiştiren bir dışa dönük kişilik yaratması bireyin benlik, bilinç ve öznelilik kavramlarını yeniden tanımlayan bir içe dönük bir yapı oluşturmaktadır (Benedikter ve Giordano, 2011). Bu durum müzik aracılığıyla hem benlik kimlik hem de kültürel kimlik

kolektif ortamlarda bir aidiyetlik oluşturmaktadır.

Bu çalışma, müzikal otantizm kapsamında elektronik ve geleneksel müzik arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmış ve bu doğrultuda bir çalışma yürütülmüştür. Geleneksel ile elektronik müzik hakkında yazılı bir materyal olması ve otantizm kavramı içerisinde müziğin korunması ve adaptasyonu günümüzde ortaya çıkarılmaya çalışılmış ve müzik kültürüne katkı sağlayacağı öngörülmüştür. Teknolojideki gelişmeler, müzik endüstrisinde üretim, tüketim ve dağıtım da farklı yollara gidilmesi sağlanmıştır. Böylelikle geleneksel ile elektronik müziğin entegre edilmesi yeni dijital ortamları yaratmaktadır.

Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, dijital çağda müzikal otantizmin sürdürülebilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Dijitalleşmenin müzik üretimi, dağıtımı ve tüketimi üzerindeki etkileri ele alınarak, otantik müziğin korunması ve dönüşüm süreçleri analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, dijital müzik platformlarının, yapay zeka destekli üretim araçlarının ve algoritmaların otantik müzik algısı üzerindeki etkileri değerlendirilerek; sanatçılar, dinleyiciler ve müzik endüstrisi açısından sürdürülebilirlik stratejileri önerilmiştir.

Müzik, kültürel bir miras niteliğinde olup, dijitalleşmenin getirdiği değişimlerle birlikte özgünlüğünü koruma konusunda çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu çalışmada, dijital çağda müzikal otantizmin devamlılığını sağlamak adına hem akademik hem de sektörel düzeyde katkıların sunulması hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında sunulan bilgi ve önerilere bakıldığında; müzikal otantizmin dönüşüm süreçlerini, müzik türlerinin dijital ortamda varlığını sürdürebilmesini, böylelikle kültürel çeşitliliğin korunmasını anlamak ve sanatçı-müzik endüstrisi bağlamında yeni stratejiler geliştirmek açısından çalışmanın büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Kapsamı ve sorunsalı

Bu çalışmadaki geleneksel kavram, çalgı icrası ve müzik kültürü; günümüz teknolojisinin gelişimiyle birlikte müziğin özünün korunması ilkesi doğrultusunda, müziğin yorumlanması sürecinde ortaya çıkan değişiklikler açısından ele alınmıştır. Bu çalışma, dijital teknolojilerin müzikal üretim ve icra süreçlerine olan etkilerini incelemekte; gele-

neksel müziğin dijital çağda nasıl adapte olduğunu ve korunduğu analiz etmektedir. Ayrıca, elektronik ve geleneksel müzik arasındaki entegrasyon dinamikleri ele alınmakta ve bu sürecin müzikal otantizmin sürdürülebilirliği üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel sorunsalı. “Dijitalleşme süreci müzikal otantizmin sürdürülebilirliğini nasıl etkilemektedir?” sorusu etrafında şekillenmektedir. Bu temel soruya bağlı olarak alt araştırma sorularına cevap aranması hedeflenmiştir.

Alt araştırma soruları:

Geleneksel çalgılar ve icra biçimleri, dijitalleşme sürecinde nasıl bir dönüşüm yaşamaktadır?

Müzik dinlemeye yönelik dijital akış platformlarındaki müziğin yeniden sunumu, otantiklik algısını nasıl etkilemektedir?

Geleneksel müziklerin dijital ortamlarda arşivlenmesi ve yeniden dolaşıma sokulması, müziğin bağlamsal ve kültürel otantikliğinin korunması açısından ne tür olanaklar ve sınırlılıklar oluşturmaktadır?

Dijital çağda değişen dinleme pratikleri ve dinleyici beklentileri, müzikal otantikliğin sürdürülebilirliği açısından ne tür olanaklar ve tehditler oluşturmaktadır?

1.1. MÜZİK ve OTANTİZM ETKİLEŞİMİ ÜZERİNE KURAMSAL ÇERÇEVE

Günümüze kadar ulaşan bir eserin, nesnenin, düşüncenin ya da toplumsal bağların ne düzeyde olduğunu gerek tarihi ve coğrafi, gerekse kültürel ve özgünlük çerçevesinde değerlendirilmesini sağlayan “otantizm” terimi, literatüre bakıldığında birçok araştırmacı ve kaynak tarafından farklı kategorilerde tanımlanmıştır. Alanyazındaki “otantik” kavramına dair ilk tanımlamanın Jean-Jacques Rousseau tarafından yapıldığı düşünülmektedir. Rousseau otantizmin “bireyin toplumun yapay ilkelerinden uzaklaşarak kendi iç dünyasına ve gerçek öz kişiliğine dönmesiyle mümkün” olacağını belirtmektedir (Akt. Guignon, 2004). Bu kategoriler; varoluşçuluk, bireysellik, sanat ve kültür olarak ayrıştırılabilir. Martin Heidegger’in varoluşsal durumuna göre “birey dünyada var olan her şeyden bağımsız değildir; aksine insanlarla kurduğu etkileşim ile beraber anlamlandırma sürecinde öz benliğini anlayabilir” düşüncesiyle açıklamaktadır (Akt. Phipps, 2020). Moore’a (2002) göre

otantiklik, müziksel bir eserin veya icranın doğasında kendiliğinden bulunan ve değişmeyen bir özellik değildir. Otantiklik, dinleyicilerin müziksel ifadeyi sanatçının kimliği, samimiyeti ve ifade biçimiyle ilişkilendirerek ona anlam yüklemesi sonucunda oluşmaktadır. Bu nedenle otantiklik, sabit bir nitelikten ziyade sanatçı, müziksel ifade ve dinleyici arasındaki ilişki içerisinde kurulan bir “otantik kılma” süreci olarak değerlendirilmektedir. Adorno’nun estetik yaklaşımında otantiklik, sanat eserinin yalnızca özgün veya geleneksel olmasıyla sınırlı değildir. Otantiklik; eserin kendi tarihsel ve toplumsal gerçekliğiyle ilişki kurabilmesi, standartlaşmış kültürel ürünlerden ayrışabilmesi ve kendine özgü estetik bütünlüğünü koruyabilmesiyle ilişkilendirilmektedir (Adorno, 2013). Bu durumda otantik sanat eseri, toplumsal gerçekliği olduğu gibi tekrar etmek yerine, onu eleştirel ve özgün bir biçimde yansıtan bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmalar doğrultusunda, öz benlik kavramını hem disiplinler arası alanda hem de kolektif ortamlarda otantizmin farkındalığını çeşitli görüşlerle ortaya koymaktadır.

1.1.1. Otantizm kavramının tanımı ve önemi

Otantizm kavramı, farklı yaşantısal süreçlerle çeşitli bir geleneksellik unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çeşitlilik, günlük yaşam içerisinde olan ritüel ve gelenekler sonucunda oluşan otantik kimlik kavramı olarak ortaya çıkmaktadır. Literatüre bakıldığında birçok araştırmacı otantizmi farklı argümanlarla açıklamaktadır. Otantik kelimesi, eskiden beri mevcut olan, özelliğini koruyan, orijinal olarak tanımlamaktadır (TDK, t.y.). Akca ve Demir (2022)’in yaptığı çalışmada, Otantizm orijinallik, gerçeklik, tarihsellik, özgünlük, geleneksellik ve farklılık gibi çeşitli kavramlar ile ilişkilendirilmektedir. Otantik kavramı, genel anlamıyla bir kişi, nesne, eser ya da kültürel ürünün özgünlüğünü, gerçekliğini, kendine özgünlüğünü ve özüne uygunluğunu ifade etmektedir (Yıldırım ve Yılmaz, 2024). Otantizm, otantik olanın özgünlük, gerçeklik ve özüne uygunluk gibi niteliklerinin korunmasını ve bu değerlerin esas alınmasını merkeze alan bir düşünsel yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Müzikal otantizm ise, bir müzik kültürünün özgünlüğünü, tarihsel sürecini ve kültürel kimliğini yansıtmalarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu bilimsel araştırma, müzik çalışmasına sosyal ve davranışsal yaklaşımlar içinde işleyen özgünlük kavramı ile rekabet eden tanımları da ele alınmıştır. Bunlar; otantiklik ve özgünlük kavramları, gerçekçi ve inşacı görüşler

olarak açıklamaktadır. Gerçekçi yaklaşımlar, kişinin müziği ilk elden oluşturduğu deneyimle kültürel özünü ortaya koyarken, sosyal inşacı görüşler, müzisyenler arası kültürel etkileşim ile birlikte kolektif müziğin etkin bir rol aldığını öne sürmektedir. Özgünlük, müzik endüstrisinde hem sanatçı-dinleyici arasındaki ilişkiyle sürekli bir değişim içermekte hem de Tarihsel ve kültürel faktörlere bağlı olarak bireysel ve toplumsal unsurların etkisiyle şekillenmektedir.

1.1.2. Otantizm hakkında kuramsal yaklaşımlar

Değişen dünya normları insan alışkanlıklarını da dönüştürmektedir. Süreç içinde gelişen teknoloji nedeniyle çok hızlı bir biçimde hayatımızın odağı haline gelmektedir. Bu noktada otantizm kavramının, yenilikçi yaklaşım içerisinde ne düzeyde var olabileceğine dair görüşler ortaya konmaktadır. Pazarlama literatüründe Nunes vd. (2021) tarafından otantizm, doğruluk, bağlılık, dürüstlük, özgünlük ve yeterlilik olarak belirlenen altı bileşenden oluşan karma yapının süreç değerlendirmesi olarak tanımlanmakta; bu bileşenlerin göreceli öneminin tüketim durumlarına göre değişkenlik gösterdiği vurgulanmaktadır. Otantik deneyimin hem yapısal bileşenlerini hem de bireyin bu tecrübe aracılığıyla kendini gerçek ve bağlı hissetme arayışını vurgulayarak olgunun bütünsel bir şekilde kavranmasına olanak tanımaktadır.

Dijitalleşme, kişiler arası etkileşimde büyük bir etkisi olmaktadır. Sanal etkileşim, fiziksel görünüme sahip olmaması, yapay bir varoluş olmasına rağmen kullanıcılar tarafından oluşturulan otantik algılama biçimleriyle yeniden yorumlanmaktadır. Koles vd. (2023), geleneksel olarak marka ve insan etkileyiciler sonucunda ele alınan otantisite tartışmalarını, dijital ve yapay bir duruma uyarlayarak kuramsal bir derinlik kazandırmaktadır. Çalışmada, otantisitenin üç temel türü olan ideale uygunluk, gerçeğe uygunluk ve öze uygunluk kavramları sanal etkileyiciler özelinde yeniden yorumlanmakta ve her bir türün altında yeni görünüm biçimleri tanımlanmaktadır. Bu durum, sanal kullanıcılarının realist bir şekilde durumu içselleştirerek tutum sergilemesi ve yapay zeka yerine tek birey tarafından yönetilmesi otantik anlayışa yeni eleştirel unsurlar ortaya koymaktadır.

Turizm ve psikoloji alanında, otantik kavram incelendiğinde birçok tanımlar karşımıza çıkmaktadır. Bu tanımlar özgün tanımlarla disiplinlerarası perspektifler açısından değerlendirilmektedir. Scott ve Campos (2024) yaptığı çalışma, Otantizmi, turizm ve

psikoloji alanında nesnel, inşacı ve varoluşsal olmak üzere üç temel başlık açıklamaktadır. Bu tanımlar bireylerin değerlendirme süreçlerine olan etkisi incelenmektedir. Nesnel otantizm, bir nesnenin uzman görüşüne dayalı olarak orijinal ve gerçek olmasıyla ilişkilendirilirken; inşacı otantizm, bireyin sosyal ve kültürel etkileşim içinde anlam yüklemesi sonucu oluşmaktadır. Varoluşsal otantizm, bireyin kendi benliği ve değerleriyle uyum içinde olma durumunu ifade etmektedir. Psikolojik perspektiften bakıldığında, otantik bir deneyim, bireyin bilişsel değerlendirme süreçleri sonucunda ortaya çıkan duygusal ve değersel bir yargı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak, otantizm olgusu, pazarlama, dijital etkileşim, turizm ve psikoloji gibi alanlarda farklı bakış açılarından değerlendirilmektedir. pazarlama sürecinde altı bileşenlerden bireyin bağlılığını vurgularken; sanal etkileyiciler üzerinde otantik kavramının yapay görünümle yeni oluşum biçimlerini ortaya koymaktadır. Turizm ve psikoloji alanlarını karşılaştırması, bireyin farklı boyuttaki işlevselliği yorumlanmaktadır. Tüm bu yaklaşımlar, disiplinler arası çalışmalarda otantizmi yeniden tanımlamakta ve kolektif ortam değerlendirmeleri ile çeşitli otantik kimlikleri vurgulanmaktadır.

1.1.3. Müzikal performanslar hakkında kuramsal yaklaşımlar

Müzik, kolektif ortam içerisinde çeşitli kültürel yapıları ortaya çıkarmaktadır. Geleneksel müzikal performanslar, toplumsal cinsiyet rollerinin kültürel inşası ve dönüşümünde önemli bir rol oynamaktadır. Hunter (2012)'nin çalışması, işlevselci tabakalaşma kuramı çerçevesinde analiz edildiğinde, birçok Afrika toplumunda davul çalma gibi müzikal uygulamaların erkek egemen bir yapı sergilediği ve kadınların bu alana katılımının kültürel normlarla kısıtlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, Pondo kadın davulcuları örneği, kültürel dinamizm aracılığıyla kadınlar geleneksel rollerini dönüştürebilmek ve müzikal icra yoluyla toplumsal belleğin taşıyıcıları konumuna gelebilmektedir (Izu ve de Villiers, 2022).

Yoruba kültüründeki dundun davul geleneği, bu ikili işlevi somutlaştıran bütüncül bir sanatsal ifade biçimidir. Dundun topluluğundaki enstrümanların işlevsel ve cinsiyet temelli bir hiyerarşi içinde bir araya geldikleri, Iya-İlu'nun ise melo-ritmik ve sözel ifade gücüyle topluluğa liderlik ettiğini belirtmektedir. Toplum ve müzikal arasındaki etkileşim çeşitli

kimlik sürecini de beraberinde getirmektedir. “Sanatın insanlık tarihinin dinamik bir ifadesi” olduğu görüşünden hareketle, dundun performansları yalnızca müzikal bir olgu değil; dans, drama, şiir, maske ve kostüm gibi disiplinlerle geniş kapsamda açıklamaktadır (Oludere, 2018, Tabak, 2023). Abiodun (2019) çalışması, müzikal performansların toplumsal hafıza ve kültürel kimliğin taşıyıcısı rolünü üstlendiğini vurgulamaktadır.

Müzikal pratiklerin sürdürülebilirliği, küreselleşme ve kültürel yayılma yöntemler gibi sosyo-kültürel dinamiklerden etkilenecek değişime uğramaktadır. Bu değişimler, müzik kültürlerinin yaşatılmasında müzik eğitimi sistemleri, müzisyenler ve topluluklar, medya ve müzik endüstrisi gibi birçok alanı kapsamaktadır. UNESCO’nun (2003) Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi de bu çabaları desteklemektedir. Beardslee (2014) yaptığı çalışma, koruma nitelikleri, kültürel mirasın ”inşa edilen” bir süreç olduğunu ve bu süreçte üretilen festivaller, arşivler ve dökümanlar müzikal icranın sürekliliğini vurgulamaktadır.

Geleneksel müziğin yeniden canlandırılmasında, enstrümanların tarihsel ve sosyo-politik süreçleri ele alınmaktadır. Sömürge dönemi sonrasında Seperewa gibi enstrümanlar aykırı olmakta; yerel pratikler, Batılı enstrümanlar ve müzik türleri karşısında ikincil konumda olmaktadır. Korankye gibi müzisyenler geleneksel enstrümanları eğitim kurumlarında öğretmek ve uluslararası platformlarda performanslar sergileyerek bu pratikleri yeniden görünür kılmayı hedeflemektedir (Agyefi, 2021). Akan telli teorisi gibi yerel müzikal teoriler, seperewanın Mixolydian modunda akortlanması ve odonson performans stilleri aracılığıyla, enstrümanın müzikal ifade gücünü ve söz surrogacy (konuşma taklidi) özelliğini anlamada kuramsal bir olanak sağlamaktadır (Roman vd., 2024)

Geleneksel müzik, kültürel katılımın temel bir bileşeni olarak topluluk bağlarını güçlendirmek ve yerel kimliği korumaktadır. Endonezyanın Sabah eyaletindeki Kadazan-Dusun, Bajau ve Murut topluluklar, farklı kültürel çeşitli yapılarda geleneksel müzik pratikleri, kültürel kimlik oluşumu, kuşaklar arası bilgi aktarımı ve toplumsal bütünleşmeyi etkilemektedir (Hakim ve Azizah, 2025). Müzikal becerilerinin yarattığı öğretim sürecinde, aynı zamanda kültürel değerlerin aktarıldığı bu pratikler, topluluk festivalleri ve törenlerde sergilenerek süreklilik kazanmaktadır. Yang vd. (2025) çalışmasında, Geleneksel müziğin

okul müfredatlarına entegrasyonu ve dijital platformlarda belgelenmesi, bu mirasın gelecek kuşaklara aktarılması ve küresel ölçekte erişilebilir kılınması açısından önemini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, müziğin toplumsal cinsiyet rollerinin inşası ve dönüşümünde belirleyici bir rol oynadığı, geleneksel uygulamaların erkek egemen yapıları güçlendirirken, kadınlara kültürel hareketlilik yoluyla toplumsal belleğin taşıyıcısı olma fırsatlarını ortaya koymaktadır. Küreselleşme süreçleri müzikal pratiklerin sürdürülebilirliği, müzik eğitimi ve dijital platformlar gibi uygulama alanları geleneksel müziklerin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli işlev görmektedir. Sömürgecilik sonrası ayrışma, geleneksel enstrümanların eğitim kurumları ve uluslararası platformlar aracılığıyla geleneksel müziğin yeniden canlandırılması, aktif rol oynadığı görülmektedir. Toplumsal cinsiyet, kimlik ve hafıza dinamikleriyle etkileşim halindeki müzikal pratikler, hem geleneğin aktarılması hem de değişimin aracı olması önemli etki oluşturmaktadır.

1.1.4. Otantizm ve müzikal performansların etkileşimi

Müzikal performans sürecinde otantizmin müzikle olan etkin bağlantısını birçok alan çalışmaları ele almaktadır. Müzikal performansta otantizm kavramı, farklı anlamsal boyutlarla, hem deneysel ve betimsel hem de kavramsal ve felsefi yaklaşımlar sunmaktadır. Müzik terapisi, öğretimi ve performansı alanlarında çalışan profesyonellerin öznel deneyimlerine odaklanarak otantizmin ilişkisel ve süreçsel niteliklerini uygulamalı olarak ortaya çıkarmaktadır. Bøtker ve Jacobsen (2023) araştırmasında katılımcı P.'nin danışanları tarafından cep telefonu ile kaydedilmesi, bireyin kendisini icracı rolüne itilmiş hissetmesine yol açarak otantikliğinin zedelenmesine neden olmakta; bu durum, medyalaşmış performansın icracının içsel deneyimindeki dönüştürücü etkisini ortaya koymaktadır. Aynı çalışmada H. ve N. üzerinden geliştirilen “saydam persona” kavramı, içsel durumların dış dünyaya iletilmesini sağlayan bir araç olarak tanımlanırken; çalgı hâkimiyeti, doğaçlama becerisi, mikro ifadeler, anda olma ve kontrolü bırakma gibi unsurlar otantik performansın “basamak taşları” olarak kavramsallaştırılmaktadır. Ayrıca katılımcı N.'nin insan yaşamının otantiklik ve otantik olmayan arasında açıldığı ve önemli olanın bu iki durum arasında esneklik geliştirebilmek olduğu yönündeki ifadesi, otantik olmayan deneyimlerin mesleki gelişimdeki etkin rolüne

dikkat çekmektedir.

Otantiklik ile müzikal performans arasındaki etkileşimi çelişkili ve bedensel bir ilişki olarak da karşımıza çıkmaktadır. Newland (2013) çalışmasında, müzisyenin kişisel otantikliği duygusal samimiyetle değil, başarısızlık riskini bedeninde taşıma ve kusurları gizleme becerisiyle ilgili olduğunu belirtmektedir. Müzisyen, performans sırasında eserdeki duyguları gerçekten hissedememekte; bu nedenle duygusal olarak özgün olmaması ve bir tür “aldatma”ya başvurmak zorunda kalmaktadır. Ayrıca prova sürecinde geliştirdiği jestleri tekrarlayarak kendini taklit etmekte; bu durum, otantik olma çabasında kendisini otantik olmamaya sürüklemektedir. Otantikliğin “taklit ile gerçek benlik arasındaki eşikte” var olduğunu ve asıl otantik anların, müzisyenin kontrolü kaybedip başarısızlık duyguların ortaya çıktığını savunmaktadır.

Sonuç olarak, müzikal performansta otantikliğin statik bir özellik değil; medyalaşma, bedensel risk, kendini taklit ve başarısızlık eşiği gibi dinamik süreçler içinde inşa edilen ilişkisel, çelişkili ve bedensel bir olgu olduğunu göstermektedir. Her iki araştırma da otantikliğin ne tamamen içsel bir durum ne de dışsal bir uyum olduğunu göstermektedir. icracının kontrolü kaybetme riski ile profesyonel roller ve saydam kişilik arasında sürekli bir gerilim içinde var olduğunu ortaya koymaktadır.

1.2. DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN MÜZİK ÜZERİNE ETKİLERİ

Bu bölümde dijital teknolojilerin müzik üzerine etkileri üç temel başlıkta ele alınmıştır. Birinci başlıkta, dijital teknolojilerin tarihsel gelişim süreçlerini ve birçok platformların bireyler üzerindeki etkileri incelemektedir. İkinci başlıkta, dijitalleşmenin müzik endüstrisine etkileri çerçevesinde, endüstri, sanatçı ve dinleyici arasındaki ilişki ve dönüşümleri dijitalleşmenin sunduğu yenilikler açısından değerlendirilmektedir. Üçüncü başlıkta, dijital ses ortamların rolü; DAW ve MIDI Sentezleyicilerin müzik üretim süreçlerine olan etkileri gösterilmektedir.

1.2.1. Dijital Teknolojilerin Gelişimi

Dijital teknolojinin geçmişten günümüze olan gelişim ve değişim süreci, teknoloji kullanım ve araçlarının dönüşümünü de etkilemektedir. Dijital teknolojinin kökenleri 17.

yüzyıla dek uzanmakta olup, Gottfried Wilhelm Leibniz'in 1679'da ortaya koyduğu ikili sayı binary sistemi (0 ve 1), dijitalleşmenin teorik temelini oluşturmaktadır (Strickland ve Lewis, 2022). Ancak asıl dönüşüm, 20. yüzyılda gerçekleşen bir dizi teknolojik atılımlar hız kazanmaktadır. 1947'de transistörün icadı ve 1950'lerde internetin temellerinin atılması, dijital dönüşüm sürecini başlatan önemli adım olmaktadır. 1960'larda iş bilgisayarlarının kullanıma girmesi, 1970'lerde mikroişlemcilerin ve kişisel bilgisayarların geliştirilmesi, dijitalleşmenin kurumsal hayata entegrasyonunda belirleyici rol oynamaktadır (Türkyılmaz, 2024). 1980'lerde IBM (International Business Machines) PC (Personal Computer)'nin piyasaya sürülmesi ve Microsoft işletim sistemlerinin yaygınlaşması, ofis otomasyonu ile kişisel bilgisayar kullanımını artırarak iş süreçlerinde verimliliği üst düzeye taşımaktadır.

Dijital teknolojilerin toplumsal ve sektörel dönüşümdeki rolü, müzik endüstrisi örneğinde de açıkça görülebilmektedir. Fiziksel medya döneminde vinil, kaset ve CD gibi araçlarla sınırlı olan müzik tüketimi, 1990'ların sonlarında MP3 formatının ortaya çıkışı ve (P2P) peer-to-peer dosya paylaşım platformları ile dijital bir dönüşüm yaşamaktadır (Hagen, 2022). Ardından, Apple'ın iTunes'u piyasaya sürülmesiyle yasal dijital müzik satın alma modeli yaygınlaşmış; böylece tüketicilerin müziği "sahiplenme" anlayışından "erişim" odaklı bir modele geçişi hızlanmaktadır (Guo, 2023). Bu durum, dijitalleşmenin yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda kültürel ve ekonomik boyutları olduğunu da ortaya koymaktadır.

1990'lı yıllara gelindiğinde ise World Wide Web'in ortaya çıkışı ve internetin ticari kullanımının yaygınlaşması, dijital iletişim ve e-ticaretin önünü açmaktadır. 2000'li yıllar da Web 2.0 teknolojileri, sosyal medya platformları ve mobil iletişim araçları, kullanıcı merkezli etkileşimi ön plana çıkaran yeni bir dijital çağın kapılarını aralamaktadır. Bu süreç, bilgi ve iletişim teknoloji ilerlemeleri ile desteklenmektedir. Bilgisayar, ağ teknolojileri ve internetin yaygınlaşması sayesinde iş yapış biçimleri ile sosyal yaşam başta olmak üzere pek çok alanı köklü biçimde etkilemektedir (Damar, 2022).

2010'lu yıllarda, dijital dönüşüm, nesnelerin interneti (IoT), bulut bilişim, yapay zekâ ve blok zincir gibi teknolojilerle hız kazanmaktadır. Bu teknolojiler endüstriyel üretimden günlük yaşama kadar geniş bir etki alanı yaratmaktadır. Özellikle COVID-19 salgını, 2020 sonrası dönemde dijitalleşmeyi daha da hızlandırmakta ve uzaktan çalışma, e-ticaret ve dijital

platform kullanımı yaygınlaşmaktadır. Günümüzde ise metaverse, blok zincir ve otonom sistemler gibi teknolojiler, geleceğin dijital ekosistemini şekillendiren temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır (Damar, 2021).

2010'dan günümüze kadar olan süreçte, müzik alanında dijital teknolojinin hızla merkezileştiği bir çağ olarak öne çıkmaktadır. Endüstri 4.0 ile birlikte yapay zekâ (AI), artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR) ve bulut tabanlı sistemler müzik üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini dönüştürmektedir. Akıllı telefonlar ve taşınabilir müzik donanımları sayesinde herkes yüksek kaliteli kayıt stüdyosuna erişilebilir hale gelmektedir. Yapay zekâ destekli yazılımlar (AIVA, Amper, Magenta gibi) beste yapma, düzenleme ve hatta yeni sesler oluşturma konusunda insan müzisyenlerle işbirliği yapmaya başlamaktadır. Streaming platformları (Spotify, YouTube, Twitch) müzik dinleme alışkanlıklarını tamamen değiştirirken, sosyal medya sayesinde sanatçılar dinleyicilerine doğrudan ulaşabilmektedir. Hologram sanatçılar, etkileşimli canlı performanslar, yapay zekâ ile kişiselleştirilmiş içerik önerileri ve mekândan bağımsız üretim olanakları, müziğin hem yaratma hem de deneyimleme biçimini köklü biçimde yenilemektedir (Solmaz, 2021).

Sonuç olarak, dijital teknolojilerin hızla gelişmeye devam etmesi, kullanım alanlarının ve araçlarının sürekli değişime uğraması günümüzde halen devam etmektedir. Bu değişiklikler, sanat ile dinleyici arasındaki etkileşimi farklı boyutlara taşıırken, sanatçılar arasında rekabet ve çeşitli sorunların ortaya çıkmasına da neden olmaktadır. Bu gelişmeler, dijital dünyanın sunduğu zorluklar arasında değerlendirilmekte ve müzik endüstrisini dönüştüren, aynı zamanda yeni fırsatlar ile güçlükleri içeren hareketli bir süreç olarak öne çıkmaktadır. Yaşanan bu dönüşüm, sektörün yapısal dinamiklerini yeniden şekillendirerek sanatçılar ile tüketiciler arasındaki etkileşimi değiştirmektedir.

1.2.2. Dijitalleşmenin müzik endüstrisi üzerindeki etkileri

Sanal dönüşüm, müzik endüstrisine yeni teknik araçlar sağlamanın ötesinde; şarkıların piyasaya sürülme biçimini, elde edilen değeri ve farklı tarafların üretim, tanıtım ve gelir elde etme süreçlerini nasıl yürüttüğünü değiştirmiştir. Ortaya çıkan bu değişiklikler, piyasa yapısını, iş modellerini, yasal ve düzenleyici çerçeveleri, aracılık biçimlerini ve günlük dinleme alışkanlıklarını etkileyen çok kapsamlı bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir.

Bu bölümde, dijitalleşme sürecinin mevcut düzeni nasıl değiştirdiği, kültürel ve ekonomik gücün nasıl yeniden şekillendiği ve bu süreçlerin yaratıcılar, dağıtımıcılar ve dinleyiciler için nasıl çelişkili sonuçlar doğurduğu, çeşitli boyutlarıyla ele alınmaktadır.

Dijitalleşmenin yaygın olarak bilinen bir etkisinin, üretim ve dağıtım maliyetlerindeki belirgin düşüşün kayıtlı müzik gelirlerini istikrarsızlaştırması olduğu görülmektedir. Bu durum, özellikle endüstri kuruluşları tarafından, müzik kayıtlarının büyük ölçekli olarak piyasa dışı dolaşımını desteklemiştir. Kullanıcılar arası paylaşım ağlarının ortaya çıkması, neredeyse sıfır maliyetle kitlesel müzik paylaşımına imkân tanıyarak bu değişimi hızlandırmıştır. Bunun sonucunda yaşanan kayıtlı müzik satışlarındaki gerileme, özellikle endüstri kuruluşları tarafından sıklıkla bu paylaşım uygulamalarına bağlanmıştır. Bir yandan da bu kriz, yeni teknolojiler sayesinde yeni bir dönemin başlangıcı olarak yorumlanmıştır. “Dijital” krizin ayırt edici özelliği; hem ortamı (kayıtlı müziğin denetimsiz hale gelmesi) hem de tanıtım altyapılarını (özellikle çevrimiçi topluluklar ve yeni bilgi araçları) etkilemiş olmasıdır (Magis ve Perticoz, 2020). Buna paralel olarak, sektör ekonomisi alanındaki analizler, dijitalleşmenin ve internet tabanlı dağıtımın büyümesinin, tüm değer zincirini ve sektör aktörlerinin iş modellerini yeniden şekillendirmiştir. Bunu yaparken, aynı zamanda yeni maliyetler (örneğin, MP3 gibi formatlarla bağlantılı kodlama ve lisanslama) ve dağıtımdaki engellerin ortadan kalkmasıyla yaratıcılığın nasıl finanse edileceğine dair yeni sorular da ortaya çıkarmıştır (Bourreau ve Gensollen, 2006).

Bu temel değişimin ardından dijitalleşme, kayıtlı müziğin “filière”sinin (sektörel sistem) neyi kapsadığının yeni bir biçimde tanımlanmasını hızlandırarak; odak noktası, nispeten istikrarlı ve satışa dayalı bir zincirden, çok sayıda ve bazen karma modellerle değer yaratılabilen bir dizi rekabetçi senaryoya doğru yer değiştirmiştir. Senaryo odaklı yaklaşımlar, müzik kayıt sektörünü, özgün müzik kaynaklarını dinlemek isteyen tüketicilerle birleştiren, birbirine bağımlı sosyal, düzenleyici, teknik ve ekonomik bir sistem olarak tanımlamış ve bu yaklaşımlar, dijitalleşme ve iletişim dinamiklerinin tek bir doğrusal dönüşümden ziyade birbirinden farklı yönelimlere olanak tanıdığını vurgulamıştır (Charbonnier vd., 2021). Bu çok yönlülükle tutarlı olarak, gelecekteki kültürel satış ve dijital tüketim üzerine yapılan çalışmalar, dijital müzikteki büyümenin, dinleyicilere çekici bir ürün

sunarken, hak sahiplerinin katkılarını güvence altına alan ve yayıncılar için kazançlı bir yapı sağlayan iş modelleri oluşturmada karşılaşılan zorlukları ele almıştır. Ayrıca, müzik akış hizmetlerinin (reklam destekli ve abonelik tabanlı biçimler de dâhil olmak üzere) erişimin temel bir biçimi olarak hızla yaygınlaşmasının, sektörün üst kademesindeki yapıların yeniden düzenlenmesine ve geleneksel müzik dağıtım kanallarının zayıflamasına neden olduğunu da göstermiştir (Guern, 2020).

Dijitalleşmenin endüstriyel örgütlenme açısından en belirgin özelliği, yeni teknolojilerin yaygınlaşması ile yeni araçların pazara girişi ve mevcut stratejilerin yeniden yapılanması gibi unsurları da kapsayan, pazar yapıları ve rekabet ilişkilerindeki yeniden şekillenme olmuştur. Fransa’ya yönelik araştırmalar, “kenarları geniş bir oligopol”den (birçok küçük plak şirketi ile çevrelenmiş büyük şirketler) 2000’lerin başından itibaren plak satışlarında yaşanan keskin düşüşle başlayan ve büyük ölçüde akış hizmetleri ve düzenleyici müdahaleler sayesinde krizden çıkışla sonuçlanan yeniden yapılandırılmış bir pazara hızlı bir geçişi betimlemektedir (Bourreau & Pénard, 2016). Genel olarak, dijital ekonomi alanındaki akademik çalışmalar, dijitalleşmenin sektörler genelinde hem örgütlenmeyi hem de rekabeti etkilediğini ve özellikle müzik sektöründe üretim ve değeri belirleme biçimlerinin yeniden düzenlenmesini zorunlu kıldığını vurgulamaktadır. Bu durum, platform aracılığıyla dağıtım sürecinde mevcut rutinlerin ve pazar konumlarının yeniden belirlenmesi nedeniyle piyasadaki aktörler arasında anlaşmazlıklara yol açmaktadır (Dardayrol vd., 2013).

Dijitalleşmenin en önemli ekonomik ve kültürel sonuçlarından biri, dinleme deneyiminin dijital platformlara taşınması ve buna bağlı olarak sektörde değer verilen “kaynak” kavramının geçirdiği dönüşüm olmuştur. Akış platformlarının, oldukça kısa bir süre içinde hem müzik endüstrisinin iş modelini hem de dinleyicilerin alışkanlıklarını değiştirdiği ve küresel düzeyde baskın bir gelir kaynağı haline geldiği, aynı zamanda kullanıcı verilerini dinleyici kitlesinin geliştirilmesi, teknolojik uygulamalar ve reklam modelleri için temel bir kaynak olarak kullandığı görülmüştür (Magis ve Perticoz, 2020b). Daha eleştirel bir bakış açısı, dijitalleşmenin geniş müzik içeriğine erişimi artırmanın ötesinde, dinleyicilerin alışkanlıklarının sistematik olarak belgelenmesini mümkün kıldığını ve bu sayede özellikle akış platformlarında bu alışkanlıkların metalaştırılmaya elverişli

hale geldiğini savunmaktadır. Bu durum, müzik eserlerinin üretimi yerine giderek daha fazla alıcıya ulaşma konusunda (ölçülen, kaydedilen ve paraya dönüştürülen) yaratılan değeri yeniden tanımlamakta ve platformların sosyo-teknik yapıları aracılığıyla belirli türden dinleyicileri “nasıl ürettiklerini” dikkatle incelemeye yol açmaktadır (Bourreau ve Labarthe-Piol, 2004).

Sanal dönüşüm, teknik altyapı, veri ve geniş sanatçı kitleleriyle kurulan hizmet odaklı ilişkilerde rekabet avantajı bulunan yeni şirketlerin ortaya çıkmasını sağlayarak aracı kurumları da değiştirmiştir. Örneğin, Believe isimli dağıtım şirketine ilişkin yapılan stratejik analize göre, dijital dönüşüm bir yandan sanatçılar için piyasaya giriş engellerini azaltırken (kendi kendine üretimi kolaylaştırarak), diğer yandan “geniş kitleler için” ölçeklenebilir teknik hizmetleri bazı sanatçılara verilen özel destekle birleştiren hibrit bir modelin ortaya çıkarılmasını sağlamıştır. Böylelikle sektörün geleneksel sınırları değişmiş ve Believe, kendine özgü bir yer edinerek büyük şirketlerle rekabet edebilmiştir (Bourreau vd., 2007). Ayrıca, Detroit’teki Assemble Sound şirketi üzerine yapılan durum araştırması, iş birlikliklerine dahil edilen bilgi sağlayıcıları şeklinde tanımlanan yeni türden aracılara ortaya koymaktadır. Bu tür aracılardan varlığı, sanatçılar için eserlerin satış ve haklarından elde edilen gelirlerin artırılmasına yardımcı olurken, telif hakları ve telif ücretlerini sanatçıların mülkiyetinde bırakan belirli organizasyon modellerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, aracılık ve lisanslamanın hayati önem kazandığı bir “yaratıcı endüstriler” mantığına doğru gerçekleşen geniş çaplı bir dönüşümü göstermektedir (Renoir, 2018).

Müzisyenler ve sanatçılar için dijitalleşme, genellikle işgücünün yeniden yapılandırılması ve çoklu faaliyetlerin yoğunlaşması anlamına gelmiştir. Bu durum, kazançların değişkenliğini ve profesyonel aracılardan üstlenilen görevlerin üstlenilmesi gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Rio de Janeiro’daki müzisyenler üzerine yapılan nitel bir araştırma, müzik platformlarının yükselişi ve büyük plak şirketleri sisteminin gerilemesinin, müzisyenleri ses mühendisliği, yapımcılık ve yayıncılık gibi faaliyetleri de işlerine dahil ederek daha çok yönlü bir rol üstlenmeye ittiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, kültür sanat endüstrilerinde önceden görülen uzmanlaşma ile çelişmektedir. Ayrıca, bu araştırma büyük platformlarda dinleme başına çok düşük bir ücret ödendiğini ortaya koyarak, dijitalleşmenin,

üreticilerin gelir garantisi olmadan üretim maliyetlerini üstlendiği bir “uberleşme” biçimi olduğu yönündeki yorumları desteklemektedir (Guéraud-Pinet, 2020). Aynı zamanda, müzik endüstrisindeki “Dijital Devrim”e ilişkin daha kapsamlı analizler, korsanlığın sıklıkla söylemleri domine etmesine ve büyük plak şirketleri tarafından gelirler üzerindeki önemli bir kısıtlama olarak görülmesine rağmen, aynı teknolojik ortamın üreticilerin, dağıtım ve tanıtım için yeni iş modelleri geliştirmeye iten fırsatlar da yarattığını, içerik üreticilerinin geleceğinin tek yönlü bir bozulmaya uğradığını göstermediğini vurgulamaktadır (Jamet ve Roberge, 2020).

Dijitalleşmenin müzik endüstrisini nasıl etkilediği konusunda hukuki ve düzenleyici önlemler büyük önem taşımaktadır. Özellikle de dijitalleşmeyi korsanlık ve yaptırım perspektifinden ele alan politikalar söz konusu olduğunda bu durum daha da belirgindir. Fransa’nın HADOPI yasasına yönelik sosyolojik bir analiz, plak satışlarındaki düşüşle birlikte artan yasadışı indirme faaliyetlerinin, kültür endüstrilerinin ekonomik çıkarlarına zarar veren bir düzenlenmede eksikliği işaret ederek “kademeli müdahale” adlı bir yaptırım mekanizmasının hayata geçirilmesine yönelik bir gerekçe oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda; ekonomi, yönetim ve ilgili alanlardaki deneysel çalışmaların, yasadışı indirme ile sonraki satın alımlar arasındaki etkileşime dair kanıt ve argümanlar sunarak basitleştirilmiş varsayımları nasıl sorguladığını ve yaptırım odaklı söylemleri karmaşıktırdığını vurgulamaktadır (França, 2018). Telif hakkı ihlallerini aşmaya yönelik daha önceki çalışmalar da dijital yöntemlerin hem ihlali mümkün kıldığı hem de bunu önlemek için kullanılan bir araç olabileceği şeklindeki ikilemi vurgulamış; ayrıca alternatif yasal çözüm önerilerine (zorunlu lisanslama gibi) dikkat çekerken, bazı ücretsiz dağıtım sistemlerinin (reklam destekli P2P yazılımları gibi) tamamen pazara aykırı uygulamalardan ziyade kâr odaklı iş modelleri olabileceğini ortaya koymuştur (Paulhiac, 2014).

Yaptırımların ötesinde dijitalleşme, “ücretsiz” erişim ve alternatif lisanslama etrafında kültürel ve ideolojik değişimlere yol açmıştır. “İnternet ve bedelsizlik kültürü” üzerine yapılan analizler, çevrimiçi kültürel ürünlerin ücretsiz olarak erişilebilir olması gerektiği yönündeki beklentilerin yayılmasını izlemekte ve bunu ağın erken dönemindeki özgürlükçü ve hacker kültürleriyle, maddi olmayan değişimlerin doğasıyla ve fikri mülkiyet rejimlerinin

dijital ortamlara uygulanmasındaki sorunlarla ilişkilendirmektedir. Ayrıca bu çalışma sosyal ağ dinamiklerinin, açık lisanslar aracılığıyla hediye benzeri kültürel alışverişi genişleten ve yasal olarak yapılandırılmış “ücretsiz müzik” yayılımını destekleyen bir olgu olarak nasıl yorumlanabileceğini de açıklamaktadır (Ithurbide ve Rivron, 2018). Benzer ancak birbiriyle bağlantılı pazarlarda, televizyon müzikleri üzerine yapılan araştırmalar, telif toplama kuruluşlarının katalogları dışında kalan eserlerin kullanımı (örn. Creative Commons) dahil olmak üzere çeşitli ticari biçimler yoluyla müziğin nasıl değer kazanabileceğini ve bu tür lisanslama tercihlerinin görsel-işitsel üretimdeki mesleki uygulamalarla nasıl etkileşime girdiğini ortaya koyarak, dijitalleşmenin yalnızca gelir elde etmeyi zorlaştırmakla kalmayıp, müziğin seçilme, dolaşıma girme ve paraya dönüştürülme yollarını da farklılaştırabileceğini göstermektedir (Dupuis ve Labarre, 2013).

Dijitalleşmenin etkileri bölgeler arasında da dengesizlik göstererek bölgelerin kendi yerel ekonomileri tarafından şekillendirilebilmektedir. Yüksek düzeyde sanayileşmiş pazarlardan farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Cartagena’daki Champeta (Kolombiya’nın Karayip kıyılarında ortaya çıkan ve Afro-Kolombiyalı toplulukların kimliğini yansıtan yüksek enerjili bir müzik türü ve dans) örneği üzerine yapılan bir araştırma, dijital medyanın yerel kullanımlarının, pratikte yerel ölçekte korsanlıktan faydalanabilen reaktif bir ekonomik modeli mümkün kıldığını savunurken, dijital telif hakkı düzenlemelerine ilişkin uluslararası tartışmaların, daha informal ortamlarda kültürel üretimin ve dolaşımın nasıl işlediğine dair antropolojik bakış açılarını gölgeleyebileceğini de öne sürmektedir (Moati, 2011). “Küresel Güney”lerdeki kültür endüstrileri ve platformlara ilişkin ilgili araştırmalar da benzer şekilde, “platformların” toplumsal ve mekânsal dönüşümleri anlamak için merkezi bir analiz nesnesi haline geldiğini vurgulamaktadır. Erken aşamalarda yerli platformlar tarafından yerel benimseme ve deneysel uygulamalar görülebilenken, sonraki aşamalarda ulusötesi dijital aktörlere bağımlılık ortaya çıkabilmektedir. Bu açıdan Brezilya, dijitalleşmeye giden yolun karmaşık olduğu ve müzik endüstrisinin bazı kesimleri için özellikle travmatik bir deneyim olarak yaşandığı bir ülke olarak gösterilmektedir (Bach vd., 2021).

Dijitalleşme, gelir unsurlarının yeniden dengelenmesine ve alt sektörler arasında, özellikle de kayıtlı müzik, dijital dağıtım ve fiziksel perakende arasında ekonomik

yüklerin yeniden dağılımına daha da katkıda bulunmuştur. Fransa’da kültürün ekonomik ağırlığına ilişkin resmi istatistik çalışmalar, 2013 yılı itibarıyla fonogram satış gelirlerinin önemli bir kısmının dijital satışlardan (indirme ve akış dahil) elde edildiğini ve bunun 2000’lerin ortalarına kıyasla keskin bir artış olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, fiziksel perakende sektöründe katma değer sürekli bir düşüş yaşadığı da belirtilmektedir. Bu durum, dijitalleşmenin belirli üretim alanlarını istikrara kavuşturabileceğini veya canlandırabileceğini, bununla birlikte belirli fiziksel dağıtım biçimlerinde de kâr marjlarını ve sürdürülebilirliği aşındırabileceğini göstermektedir (Jauneau ve Niel, 2014). Buna paralel olarak, Fransa’daki müzik gösterilerine ilişkin çalışmalar, gelirlerin bilet satışları ile ürün satışı ve lisanslama gibi yan gelirlerin karışımına bağlı olduğu iş modellerini belgelemekte ve müzikle ilgili değer yaratmanın kayıtlı formatlarla sınırlı olmadığını; dijitalleşmenin yol açtığı dönüşümlerle sıkça tartışılan gelir farklılaşmasının canlı ve gösteri ekonomisinde somut biçimler aldığını vurgulamaktadır (Proulx ve Goldenberg, 2010).

Yakın zamandaki teknolojik ve organizasyonel gelişmeler, dijitalleşmenin devam eden bir süreç olduğunu göstermekte, mevcut platformların kendi ölçüm kriterlerini ve gelir elde etme sistemlerini pekiştirirken bile, aracılık ve lisans yönetimi süreçlerini yeniden şekillendirmek üzere yenilikçi altyapılar ortaya çıkmaktadır. Müzik endüstrisinde blok zincirine ilişkin ileriye dönük analizler, merkezi kontrol olmaksızın işlemleri mümkün kılan teknolojilerin sıklıkla aracılık sürecini ortadan kaldıran araçlar olarak çerçevelendiğini savunmaktadır. Ancak bu analizler aynı zamanda blok zincirini, mevcut aktörlerin kaynak ve yetkinliklerini yeniden düzenleyip “360°” stratejileriyle aracılık işlevlerini yeniden dağıttığı bir ortamda konumlandırmaktadır. Bu durumda, teknolojik yeniliklerin aracıları otomatik olarak ortadan kaldırmadığı, ancak aracılığın ne anlama geldiğini yeniden şekillendirebileceği anlaşılmaktadır (Baudry, 2018). Aynı zamanda, müzikteki dijital dönüşümlere yönelik eleştirel analizler, platform ekonomileri içindeki çelişkileri vurgulamaktadır. Bu çelişkiler arasında, reklamlar ve görüntüleme gibi izleyici ölçüm kategorileri yoluyla YouTube’da müzikten gelir elde edilmesi ile, içerik üreticilerin ücretsiz içeriklerin (örneğin, eğitim videoları) popülerliğini sürdürülebilir gelirlere dönüştürmede karşılaştıkları zorluklar bulunmaktadır. Bu örnekler, ölçülebilirlik ve görünürlüğün doğrudan adil bir ücretlendirmeye dönüşmediğini göstermektedir (Farchy, 2004).

Sonuç olarak dijitalleşme, kurumların yoğunlaşması, sektörler arası yakınlaşma ve heterojen tüketim ve dağıtım biçimlerinin devam etmesi gibi daha geniş kapsamlı süreçlerle birlikte gelişmiştir. Büyük medya holdingleri üzerine yapılan araştırmalar, önde gelen müzik şirketleri (Universal Music Group dahil) üzerindeki kontrolün nasıl geniş iletişim imparatorlukları içinde yer aldığını ve bu tür şirketlerin kayıtlı müzik, müzik yayıncılığı ve ürün satışı/lisanslama faaliyetlerini nasıl yürüttüğünü anlatarak, dijitalleşmenin kurumsal stratejileri ve ortaklık yapılarını ortadan kaldırmak yerine onlarla etkileşime girdiğini ortaya koymaktadır (Diard, 2018). Buna ek olarak, internetin kullanım alanlarındaki yayılımına ilişkin analizler, kültürel alanlarda format ve kanalların (indirme ve akışın yanı sıra CD’ler ve hatta Vinil plaklar) kalıcı bir şekilde bir arada var olduğunu ve bunun cep telefonları ile bağlı Hi-Fi sistemleri dahil olmak üzere çeşitli cihazlar tarafından desteklendiğini savunmaktadır. Bu bakış açısı, dijitalleşmenin anında bir tekdüzelik dayatmak yerine çeşitli girişim ve çözümlerin çoğalmasına yol açtığını vurgulayarak, tek nedeni öne çıkaran açıklamalara karşı dikkatli olunması gerektiğini ifade etmektedir (Laffont, 2018)

1.2.3. Dijital Ses Ortamlarının Rolü

Dijital ses istasyonların, müzik üretim sürecine çeşitli avantajlar sunmaktadır. Müzik bestecileri, elektronik müzik sayesinde sürecin zamanı, mekanı, bağımsız sanatçı ve üretken kimlik gibi durumlar ortaya çıkarmaktadır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren elektronik müzik üretiminin yükselişi, başta synthesizer, MIDI (Musical Instrument Digital Interface) ve DAW’lar (Digital Audio Workstation) olmak üzere teknolojik yenilikler tarafından şekillenmiştir. Bu araçlar, bestecilerin yaratım süreçlerini kökten dönüştürerek stüdyo ortamını demokratikleştirme ve “profesyonel-amatör” olarak adlandırılan yeni bir besteci neslinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır (Kjus, 2024). Bu teknolojiler, yalnızca enstrüman olmanın ötesinde, bestecinin müzikal düşüncesini doğrudan şekillendiren dijital ortamlara dönüştürülmektedir.

Synthesizer’ın tarihsel gelişimi, 20. yüzyıl başlarındaki Theremin gibi erken elektronik enstrümanlara kadar uzanmaktadır. 1960’larda Robert Moog ve diğer öncüler tarafından geliştirilen voltaj kontrollü analog synthesizer’lar, bu enstrümanları daha erişilebilir ve programlanabilir hale getirmekte; osilatör, filtre ve amplifikatör gibi modüllerin kablolarla

bağlandığı bu sistem, benzersiz ses üretimine olanak tanımaktadır (Moog, 1965). 1980’lerde dijital synthesizer’lar ve örnekleyicilerin piyasaya sürülmesi, ses paletini genişletmiş ve analog ekipmanın fiziksel sınırlamalarını aşarak daha kararlı ve karmaşık seslerin üretilmesini sağlamaktadır. 1990’larda kişisel bilgisayarların işlem kapasitesindeki artış, yazılım tabanlı synthesizer’ların ortaya çıkmasına zemin hazırlamakta; Max/MSP ve Pure Data gibi grafiksel programlama ortamları, müzisyenlerin kendi sanal enstrümanlarını ve efektlerini sıfırdan tasarlayabilmesine imkân vermektedir. Günümüzde Virtual Studio Technology (VST) gibi eklenti standartları, neredeyse sınırsız sayıda yazılım enstrümanının modern bir DAW içinde entegre şekilde kullanılabilmesine olanak tanımaktadır (Çolak, 2025).

Synthesizer teknolojisindeki bu evrim, 1983’te tanıtılan MIDI protokolü ile anlamlı bir bütünlük kazanmaktadır. MIDI, ses verisi taşımaksızın nota, vuruş, hız ve diğer performans verilerinin dijital olarak iletilmesini sağlayan evrensel bir iletişim standardı haline gelmiştir (Gurevich ve Muehlen 2020). Bu anlaşma sayesinde farklı üreticilere ait enstrümanların ve bilgisayarların entegre çalışabilmesi mümkün olmuş; stüdyo entegrasyonunda devrim niteliğinde bir dönüşüm gerçekleşmektedir. İlk MIDI dizileycileri donanım tabanlı iken, bu işlev kısa sürede yazılımlara aktarılmaktadır. 1980’lerin sonlarında ticari yazılımlarda görülmeye başlanan “piyano rulosu” arayüzü, bestecilerin MIDI verilerini görsel olarak düzenlemesini büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır (Kjus 2024). MIDI, bir klavyede kaydedilen performansın daha sonra düzenlenerek farklı bir yazılım enstrümanına çalındırılabilmesine olanak tanımakta; böylece performans kaydı ile besteleme sürecini birbirinden ayırarak bestecilere esneklik ve düzenleme imkânı sunmaktadır.

1990’larda dijital ses düzenleme ile MIDI dizileme yazılımlarının birleşmesiyle ortaya çıkan DAW’lar, geleneksel stüdyolardaki çok kanallı kayıt cihazları, miks masaları, efekt işlemcileri ve enstrümanları tek bir yazılım paketinde toplanmaktadır. DAW arayüzleri, kullanıcıların aşına olduğu stüdyo donanımlarının metaforlarına (zaman çizelgesi, miks konsolu fader’ları vb.) dayanmaktadır (Strachan, 2012). Ancak bu metaforların kullanıcı deneyimi açısından hem avantajları (öğrenme kolaylığı) hem de sınırlılıkları (yaratıcılığı kısıtlama potansiyeli) bulunmaktadır. DAW’ların en önemli etkisi, müzik üretimindeki

uzmanlaşmış rollerin (müzisyen, kayıt mühendis, prodüktör) tek bir bireyde birleşmesine imkân tanımaktadır. Bu durum, “çok becerili” bestecilerin ortaya çıkmasını teşvik etmekte ve profesyonel-amatörlerin, ticari bir stüdyoya ihtiyaç duymadan profesyonel düzeyde prodüksiyonlar gerçekleştirebilmesinin önünü açmaktadır.

Günümüzde dijital enstrümanlar ve yazılımlar, müzik prodüksiyon’un temel bileşenlerini oluşturmakta; fiziksel ekipman sınırlamalarını aşarak geniş bir ses arşivi sunmaktadır. Logic Pro, Ableton Live, Cubase gibi DAW’lar, kapsamlı kayıt, düzenleme, miksaj ve mastering olanakları sağlayarak prodüksiyon sürecinin bütünleşik bir şekilde yönetilmesini mümkün kılmaktadır. VST eklentileri, DAW’ların işlevselliğini genişleten yazılımsal enstrüman ve efekt simülatörleridir. Serum, Omnisphere ve Kontakt gibi gelişmiş VST’ler, binlerce farklı ses ve efektte erişim imkânı sunarak ses tasarımına bir esneklik sağlamaktadır. MIDI denetleyiciler ve dijital arayüzler ise fiziksel performansı dijital ortama taşıyarak daha doğal ve dinamik kayıt süreçlerine olanak tanımaktadır (Ikem ve Efurhievwe, 2022). Ayrıca, AI destekli uygulamalar da müzik prodüksiyonundaki rollerini giderek artırmakta; LANDR, AIVA ve Amper Music gibi araçlar, zaman alıcı teknik süreçleri otomatikleştirerek prodüktörlere yaratıcılığa daha fazla odaklanma fırsatı sunmaktadır (Hasan, 2024).

Sonuç olarak, 20.yüzyılın ikinci yarısından günümüze uzanan süreçte synthesizer, MIDI ve DAW gibi teknolojik yenilikler, müzik üretim pratiklerini dönüştürmekte ve stüdyo ortamını demokratikleştirerek “pro-amatör” bestecilerin ortaya çıkmasına olanak tanımaktadır. DAW’lar, geleneksel stüdyo donanımlarını tek bir yazılımda birleştirirken arayüzlerinde kullandığı fiziksel metaforlar öğrenme kolaylığı sunduğu kadar yaratıcılığı da sınırlayabilmektedir. Günümüzde VST eklentileri, MIDI denetleyiciler ve yapay zekâ destekli araçlar, ses tasarımında esneklik sağlamak ve teknik süreçleri otomatikleştirerek bestecilerin yaratıcılığa odaklanmasını mümkün kılmaktadır. Bu teknolojik evrim yalnızca yeni enstrümanlar sunmakla kalmamış, bestecinin müzikal düşüncesini şekillendiren dijital ortamlar yaratarak müzik üretiminin zaman, mekân ve üretken kimlik gibi temel kavramlarını yeniden tanımlamaktadır.

1.3. ELEKTRONİK VE GELENEKSEL MÜZİK ENTEGRASYONU

Bu bölümde elektronik ve geleneksel müzik entegrasyonu dört temel başlıkta

ele alınmıştır. Birinci başlıkta müzikal ifadedeki otantizm çabaları gösterilmektedir. İkinci başlıkta, Entegrasyon sırasında otantizm arayışları ve çabaları. Üçüncü başlıkta, Müzisyenlerin ve prodüktörlerin otantizm stratejileri. Dördüncü başlıkta ise, Otantizmin korunması ve sürdürülebilirliği için kullanılan yöntemler bahsedilmektedir.

1.3.1. Müzikal İfadedeki Otantizm Çabaları

Müzikal ifadede otantizm çabaları, müziğin teknolojik imkânlarla seri üretilen bir meta haline gelmesine karşı, eserin sanatsal değerini ve yaratıcısının özgünlüğünü yeniden kurmayı ifade etmektedir. Aynı zamanda üretici ile tüketici arasında dijital mecraların yarattığı mesafeyi kapatan ve esere "gerçeklik" statüsü kazandıran toplumsal bir inşa sürecini temsil etmektedir. Askin ve Mol (2024) yaptıkları çalışmada, Sanatçılar, üretim ve tüketim süreçleri arasındaki zamansal ve mekânsal kopukluğu gidermek adına, icralarında arketipsel (kişisel geçmişe bağlılık), stereotipik (türsel kalıplara uygunluk) veya prototipik (yenilikçi öncülük) referanslar kullanarak toplumsal bir geçerlilikte ortam oluşturmaktadır. Bu kavramlara yönelik, kentli bir Afro-Amerikan mahallesinde büyüyen bir rap sanatçının, şarkı sözlerinde "sokaklardaki" yaşamı anlatması, Chicago'nun blues barında her gece çalan bir blues piyanistin geleneksel ruhunu ve icra pratiğini koruması ve Elvis Presley'in, tamamen yeni bir müzik türünün (Rock and Roll) öncüsü ve yaratıcısı olarak görülmesi gibi örneklerle müzikal ifadedeki çabaları göstermektedir. Bu durum, otantizmde dijitalleşmenin yarattığı yapaylık algısını kırmak için kullanılan stratejik bir araç işlevi görmektedir.

Geleneksel müzik formları ile modern teknolojik enstrümanların sentezlenmesi sürecinde sanatsal kimliğin korunması ve icra pratiklerinin özgünlüğünün sürdürülmesi odaklanılmaktadır. Tai (2025) çalışmasında, elektrik gitar gibi teknolojik enstrümanların kullanımıyla birlikte, farklı müzik türlerinin (caz, rock, funk, Latin) kendine has ruhunu ve icra özelliklerini kaybetmeden bir araya getirme sürecini ifade etmektedir. Bu süreçte otantizm, bir taraftan dijital efektler ve gelişmiş ses teknolojileri kullanılırken, diğer taraftan her türün temelindeki geleneksel yapıya (örneğin cazdaki doğaçlama geleneği veya Latin müziğindeki ritmik kalıplar) bağlı kalınarak gerçekleştirilmektedir. Sanatçılar, karmaşık armonik yapılar ve modlar (makamsal diziler) arasında geçiş yaparken, teknik beceriyi sadece bir gösteriş aracı olarak değil, o müziğin tarihsel kökenindeki duyguyu ve

özgünlüğü aktarmak için bir araç olarak kullanmaktadır. Dolayısıyla buradaki otantizm çabası, modern imkanlarla geçmişin sanatsal mirası arasında kurulan, müziğin ”yapay” görünmesini engelleyen teknik bir denge kurma işini savunmaktadır.

Modern dönemde sosyo-kültürel değişikliklere karşı otantizmin yer edinmesi bir çok gereklilikleri beraberinde getirmektedir. Geleneksel yapıyı koruma amacıyla hareket eden Tayland halk sanatı ”Mor Lam Khon Kaen” tarzını, Rattanasin Intathairat topluluğu özelinde, sanatsal performansın yalnızca teknik bir icra olarak değil; ritim, söz dizimi ve geleneksel kostümler gibi kültürün kimliğini belirleyen özgün unsurların düzenli bir bilgi yönetimiyle korunmasını ifade etmektedir. Özellikle dijitalleşme ve küreselleşmenin yarattığı kültürel standartlaşma riskine karşı bu otantizm arayışı, yerel bilginin ”Klon Lam” şiirleri gibi geleneksel formlar aracılığıyla titizlikle hafızaya alınmasını ve usta-çırak ilişkisiyle yeni nesillere bozulmadan aktarılmasını sağlamaktadır (Sriken ve Seekhunlio, 2024).

Sonuç olarak, dijitalleşme ve küreselleşmenin müziği metalaştırma riskine karşı sanatsal özgünlüğü ve kültürel mirası korumayı amaçlayan stratejik bir araç olarak işlev görmektedir. Sanatçılar, geleneksel formlar ile modern teknolojik imkânlar arasında denge kurarak eserin ”yapay” algısını kırmakta ve üretim ile tüketim arasındaki mesafeyi kapatmaktadır. Bu süreçte otantizm, yalnızca teknik bir icra olmanın ötesinde, yerel bilginin korunmasını ve yeni nesillere aktarılmasını sağlayarak onu yaşayan bir kültürel miras olarak sürdürülebilir kılmaktadır.

1.3.2. Entegrasyon sırasında otantizm arayışları ve çabaları

Modern füzyon müzikteki entegrasyon pratikleri, çeşitli müzikal geleneklerin özünü koruyarak yeni bir sentez oluşturma çabasında şekillenmektedir. Yang (2025) tarafından dijital çağda elektronik org kullanımı üzerinden yürütülen çalışma kapsamında, geleneksel Çin müziği ile dijital teknolojilerin entegrasyonu, kültürel özgünlüğün korunması ve teknolojik inovasyon arasında kurulan denge konusunda ele alınmaktadır. Bu süreçte otantizm çabası; halk enstrümanlarının tınısal özelliklerinin dijital arayüzlere aktarılması (tınısal çeviri), ritüelistik anlatıların modern konser formatlarına uyarlanması (yapısal yeniden kalibrasyon) ve dinleyicinin fiziksel ile sanal alanlar arasında anlam inşasına katılımı üzerinden şekillenmektedir.

Dijital ses istasyonların, otantizmin temelinde olan geleneği koruma ve sürdürülebilir açısından hem etkisi hem de süreci kolaylaştırabilme olanağı sağlamaktadır. Saputra vd. (2024) tarafından, DAW tabanlı öğrenme süreçleri üzerine gerçekleştirilen araştırma, geleneksel müziğin korunmasında teknolojinin bir entegrasyon aracı olarak kullanımını, kuşaklararası aktarım ve sanatsal süreklilik odaklı bir otantizm arayışı olarak yapılandırılmaktadır. Bu çerçevede otantizm, geleneksel Sunda müziği gibi yerel formların dijital üretim süreçlerine dahil edilmesiyle, genç kuşakların bu mirasa olan bağlılığının teknolojik araçlar üzerinden yeniden canlandırılması süreci olarak ortaya çıkmaktadır.

Guizhou'daki vokal müzik eğitimi özelinde incelenen multimedya entegrasyonu, geleneksel vokal teknikleri ile dijital pedagojik araçların uyumlaştırılmasını, eğitimsel bir otantizm çerçevesinde ele almaktadır. Long vd. (2024), multimedya teknolojilerinin geleneksel öğretim paradigmalarına entegre edilirken, yerel vokal mirasının teknik disiplininden ve estetik görünüm esasına dayanmaktadır. Dijital ağ teknolojilerinin ve görsel-işitsel araçların kullanımı, geleneksel bilginin aktarım hızını ve erişilebilirliğini artırırken, sanatın tarihsel kökenlerine bağlı kalmak bütüncül bir sanatsal yetkinlik geliştirilmesini de hedeflemektedir.

Sonuç olarak, Dijital araçlar, geleneksel müziğin sürdürülebilirliğine katkı sunmakla birlikte, otantikliğin korunması geleneksel icra biçimleri, tınısal özellikler ve estetik ölçütlerin esasında dayandığını savunmaktadır. Teknoloji, kültürel kökleri çağdaş bağlamlara taşıyan bir aktarım aracı olup, bu köklere bağlı kalarması sürdürülebilirlik açısından önemli olmaktadır. Bu doğrultuda, teknolojik yenilik ile kültürel özgünlük arasında kurulan denge, geleneksel müzik mirasının dijital çağda yeniden üretiminin temel koşulu olarak belirtmektedir.

1.3.3. Müzisyenlerin ve prodüktörlerin otantizm stratejileri

Dijital müzik platformlarının çok kullanıldığı güncel ekosistemde, müzisyenler ve prodüktörler, yaratıcılık altından özgün sanatsal ifadeye bağlı kalması anlamına gelen otantisite'yi korumaya yönelik stratejiler geliştirmektedir. Askin ve Mauskapf (2017) tarafından popüler kültür ürünlerinin başarısı üzerine yürütülen araştırma çerçevesinde, müzisyen ve prodüktörlerin otantizm stratejileri "optimal farklılaşma" kavramı üzerinden

temellendirilmektedir. Bu yaklaşıma göre otantizm, bir eserin ait olduğu türün genel karakteristiklerine (tipiklik) sadık kalırken aynı zamanda ondan yeterli düzeyde ayrılarak özgün bir kimlik sergilemesiyle inşa edilmektedir. Prodüksiyon aşamasında tamamen ana akım formülleri takip etmek yerine, tanınmış tınılar ile yenilikçi unsurlar arasında kurulan bu stratejik denge, sanatçının piyasa içerisinde hem tanınmış hem de "gerçek" bir yaratıcı olarak konumlanmasını sağlayarak ticari başarı ile sanatsal özgünlük arasındaki dengeyi yönetmektedir.

Müzisyenlerin emek süreçleri ve girişimcilik algıları üzerine yapılan çalışmalarda, profesyonel kimliğin korunması ve "girişimci" etiketine karşı gösterilen direnç olarak karşımıza çıkmaktadır. Haynes ve Marshall (2018) tarafından yapılan çalışmada, bu perspektifte müzisyenler, dijitalleşen endüstrinin dayattığı ticari pazarlama faaliyetlerini yürütürken, bu süreçleri sanatsal yaratıcılıktan ayrı tutarak veya "gönülsüz girişimcilik" üzerinden tanımlayarak otantizmlerini korumaktadır. Sanatçıların kendilerini piyasa odaklı figürler yerine, sanatsal bütünlüğe öncelik veren icracılar olarak sunmaları, dinleyici üzerinde dürüst ve özgün bir izlenim bırakmaktadır.

SoundCloud ve Bandcamp gibi platformlar üzerinden incelenen alternatif müzik ekosistemi, otantizm stratejilerini platformun sunduğu ideolojik ve teknik imkanlarla ilişkilendirmektedir. Müzisyen ve prodüktörler, Bandcamp gibi platformların temsil ettiği "bağımsızlık" ve "sanatçı odaklılık" karakterini kullanarak, ana akım müzik endüstrisinin standartlaşmış üretim süreçlerinden ayrılmaktadırlar (Hesmondhalgh vd., 2019). Otantizm, dijital dağıtım kanallarının seçimi üzerinden kolektif bir aidiyet ve sanatsal özerklik göstergesi olarak kurgulanmakta; böylece ticari platformların algoritmik kontrolüne karşı doğrudan dinleyici desteğine dayalı ve topluluk odaklı bir profesyonel duruş sergilenmektedir.

Çin'deki bağımsız müzik ortamı özelinde yürütülen, dijital streaming platformlarının kontrolü elinde tuttuğu bir pazarlamada müzisyenlerin geliştirdiği otantizm stratejilerini sanatsal özerklik mücadelesi olarak tanımlamaktadır. Prodüktör ve sanatçılar, platformların görünürlük sağlayan algoritmik mekanizmalarına uyum sağlama zorunluluğu ile kendi özgün sanatsal dillerini koruma isteği arasındaki çelişkiyi, kişisel anlatıları ve performans

biçimlerini ön plana çıkararak aşmaya çalışmaktadırlar (Qu vd., 2023). Bu strateji, dijitalleşmenin getirdiği mekanikleşme riskine karşı sanatçının ”yaşanan deneyime” dayalı özgünlüğünü vurgulayarak, piyasa içerisinde ayırt edici bir sanatsal gerçeklik alanı yaratmaktadır.

Negus vd. (2015) tarafından kopya ve özgünlük kavramları üzerinden tartışılan çalışma, müzisyenlerin taklit ile dönüşüm arasındaki geçişlilik üzerinden ele almaktadır. Otantizm, mutlak bir ilkelikten ziyade, mevcut müzikal mirasın öğrenme amaçlı taklidinden başlayarak bu unsurların bireysel yaratıcılıkla yeniden harmanlanması (transformasyon) süreci olarak yapılandırılmaktadır. Müzisyenler ve prodüktörler, telif hakları ve ticari beklentilerin yarattığı ”orijinallik” baskısı altında, geçmişin sanatsal birikimini kendi ifadelerine entegre etme biçimleriyle özgünlüklerini kanıtlamakta; böylece taklit eylemini teknik bir beceriden sanatsal bir yeniden inşa sürecine dönüştürerek otantikliklerini pekiştirmektedirler.

Sonuç olarak, Dijital müzik platformlarının egemen olduğu güncel ekosistemde müzisyen ve prodüktörler, otantisiteyi korumak için çok boyutlu stratejiler geliştirmektedir. Girişimcilik baskısı karşısında sanatçılar, pazarlama faaliyetlerini yaratıcılıktan ayrı tutarak veya ”gönülsüz girişimcilik” söylemiyle özgün imajlarını korumaktadır. Bandcamp gibi bağımsız platformların seçimi, ana akım endüstrinin standartlaşmış süreçlerinden ayrılarak kolektif bir aidiyet ve sanatsal özerklik göstergesi olarak işlev görmektedir. Algoritmik kontrolün hâkim olduğu ortamlarda ise kişisel anlatılar ve samimi performans biçimleri ön plana çıkarılarak ”yaşanan deneyime” dayalı bir özgünlük inşa edilmektedir. Aynı zamanda otantizm, mutlak bir orijinallikten ziyade, müzikal mirasın taklidi ile bireysel yaratıcılıkla dönüştürülmesi arasındaki dengede şekillenmektedir. Tüm bu stratejiler, dijitalleşen müzik endüstrisinde sanatçıların özgün kimliklerini sürdürebilmeleri için hayati bir araç niteliği taşımaktadır.

1.3.4. Otantizmin korunması ve sürdürülebilirliği için kullanılan yöntemler

Geleneksel ve elektronik müzik pratiklerinin bütünleşmesinde otantikliğin korunması, disiplinlerarası akademik yöntemler gerektiren bir süreç gerektirmektedir. Bu sürecin temelini, geleneksel icracıların elektronik müzisyen ve prodüktörlerle doğrudan işbirliği

içinde üretime dahil edildiği katılımcı modeller oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, makam, usul ve vokal teknikleri gibi yapısal özelliklerin dijital düzenlemelerde doğru temsil edilmesini sağlamaktadır (Akıncı, 2024). Aynı zamanda, etnomüzikolojik saha araştırmalarında kullanılan yüksek kaliteli kayıt ve dijital arşivleme teknikleri, orijinal ses materyallerinin elektronik prodüksiyonda otantik birer kaynak olarak kullanılmasına olanak tanımaktadır (Garcia, 2019).

Teknolojik araçların seçimi ve uyarlanması belirleyici bir konumda olmaktadır. Geleneksel enstrümanların akustik özelliklerini analiz eden yazılımlar ve bu analizlere dayalı özel ses tasarımları, sentezleyici ve örnekleyicilerin geleneksel tınları daha uygun yansıtmasını mümkün kılmaktadır. Canlı performanslarda ise, geleneksel icracıların elektronik enstrümanlarla gerçek zamanlı etkileşimini sağlayan arayüzler, doğaçlama geleneğinin sürdürülmesini desteklemektedir (Gluck, 2005). Dijital restorasyonda, orijinal performansın hareket bütünlüğünü koruyan gürültü azaltma algoritmaları ve spektral işleme teknikleri kullanılmaktadır (Thibault ve Boust, 2022).

Eğitim ve aktarım kapsamında, DAW teknolojisinin müfredata entegrasyonu öne çıkmaktadır. DAW'lar, öğrencilerin geleneksel müziği kaydetmesine, düzenlemesine ve yeniden yorumlamasına olanak tanıyarak hem korumayı hem de yaratıcı ifadeyi teşvik etmektedir. Bu entegrasyonun başarısı, öğretmenlerin hem geleneksel icra teknikleri hem de dijital araçların pedagojik kullanımı konusunda eğitilmesine bağlı olmaktadır (Du ve Leung, 2022). Standartlaştırılmış eğitim materyallerinin ve farklı seviyelere uygun dijital öğrenme araçlarının geliştirilmesi de sistematik bir öğretim için gerekli olmaktadır. Bu materyallerin, enstrümanın tarihsel durumu ve kültürel önemini de kapsamayı, teknik becerilerin yanı sıra kültürel farkındalık kazandırmaktadır (Shi ve Nicolas, 2023). Kitlese açık çevrimiçi dersler gibi dijital platformlar ise, özellikle dezavantajlı bölgelerdeki öğrenciler için erişilebilirliği artırmaktadır.

Kurumsal düzeyde, eğitimin aktarım ve sürdürülmesinde topluluğun katılımı süreç içerisinde etkili olmaktadır. Geleneksel enstrümanların ulusal eğitim planlarına dahil edilmesi için yapılan çabalar, gerekli mali ve idari desteği sağlamaktadır (Wang ve Chonpairot, 2024). Yerel toplulukların, müzisyenlerin ve kültür taşıyıcılarının sürece

aktif katılımı, akademik eğitim ile kültürel pratik arasında güçlü bir bağ kurulmasını sağlamaktadır. Ancak, kırsal bölgelerdeki dijital altyapı ve kaynak eksikliği, teknoloji tabanlı öğrenmenin önündeki temel engellerden biri olmaktadır. Otantisitenin geleceğe taşınmasında, geleneksel öğelerin özünü koruyan kontrollü yenilikçilik önemli bir strateji olmaktadır. Geleneksel melodilerin modern tarzlarla veya dijital prodüksiyon araçlarıyla sentezlenmesi, genç kuşaklarla bağ kurmayı kolaylaştırmaktadır (Saputra vd., 2024). Sanatlar arası işbirlikleri ve uluslararası iletişim stratejileri de kültürel ifadenin etki alanını genişletmektedir.

Disiplinlerarası araştırma projeleri, etnomüzikologlar, ses mühendisleri ve bestecileri bir araya getirerek, geleneksel müziğin mikro-tonal yapılarının elektronik kompozisyona nasıl entegre edileceğine dair kavramsal çerçeveler sunmaktadır. Ayrıca, profesyonel müzik eğitiminin güçlendirilmesi, üniversitelerde geleneksel müziğe özgü programların ve sistematik müfredatların oluşturulmasını içermektedir (Chen ve Meng, 2019). Geleneksel müziğin yaşayan taşıyıcıları olan halk sanatçılarına yönelik destek politikaları da bu mirasın sürdürülebilirliği için önemli bir yere sahip olmaktadır. (Howard, 2016).

Sonuç olarak, otantikliğin korunması ve sürdürülebilirliğine ilişkin çalışmaların dijital kaynaklarla entegre edilmesi ile yeni bir müzikal otantiklik anlayışının sürekliliğini ortaya koymaktadır. Çalışmalarda ki temel hedef, geleneksel müzik ifadesinin kültürel aktarım sürecini güçlendirmekte ve gelecek kuşaklara aktarılması sürecini teknolojik etkileşimlerle daha kolay ulaşılabilir olduğunu göstermektedir.

1.4. MÜZİK, KÜLTÜR VE TEKNOLOJİ ARASINDAKİ DİYALEKTİK

Bu bölümde müzik, kültür ve teknoloji arasındaki diyalektik süreç üç başlıkta ele alınmıştır. Birinci başlıkta müzikal otantizmin kültürel kimlik üzerindeki rolü incelenmektedir. İkinci başlıkta, dijital çağda kültürel farklılıkların müzik yoluyla nasıl ifade ettikleri gösterilmektedir. Üçüncü başlıkta ise, teknolojinin geleneksel müzik uygulamaları üzerindeki etkisi değerlendirilmektedir.

1.4.1. Müzikal otantizmin kültürel kimlik üzerindeki rolü

Müzik, bireysel beğenilerin ötesinde, toplulukların ortak hafızasını ve aidiyet

duygusunu şekillendiren temel bir kültürel unsurdur. Müziksel üretimler bir topluluğun sosyal, felsefi ve inançsal dinamiklerini yansıtarak ortak kimliğin somut göstergelerine dönüşebilmektedir. Dağdeviren (2022) tarafından yürütülen etnomüzikolojik çalışma, müzikal otantizmin kolektif belleğin korunması ve aidiyet bağlarının güçlendirilmesindeki temel işlevine odaklanmaktadır. Araştırmacı, müziksel üretimlerin bir topluluğun sosyal, felsefi ve inançsal dinamiklerini taşıdığını; bu sayede de ortak kimliğin somut birer göstergesine dönüştüğünü ileri sürmektedir. Volgsten (2014) ise müziğin zamansal yapısı ve duygusal etkisi yardımıyla bireylerin gerek kendi öz değerleriyle gerekse farklı kültürlerle hissi bir uyum (affective attunement) yakalayabildiğini ifade etmektedir.

Özellikle göç ve diaspora deneyimlerinde müzik, marjinalleşmeye karşı bir direniş alanı ve kimliksel dönüşümün en önemli araçlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Şenel (2015) tarafından diaspora gençliği ile hiphop kültürü odağında gerçekleştirilen araştırma, müzikal otantizm çabalarını göçmen grupların maruz kaldığı dışlanma, ırkçılık ve uyum zorluklarına karşı ürettikleri bir kültürel direnç ve kimliksel dönüşüm aracı olarak tanımlamaktadır. Göçmenlik zemininde rap müzik gibi türlerle ortaya konulan özgünlük arayışı, kurulu düzene karşı sanatsal bir protesto olmanın ötesinde, bu gençlerin melez (senkretik) bir düzlemde kendi alt kültürlerini ve yaşam hikayelerini biçimlendirdikleri korunaklı bir alan sağlamaktadır. Bu çerçevede müzikal otantizm, köklerinden uzaklaşan toplulukların çağdaş eğlence sektöründe ve dijital mecralarda kendilerini var etme, kültürel benliklerini dinamik biçimde yeniden inşa etme olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, müzikal otantizmin yalnızca müziğin özgünlüğünü ifade eden estetik bir unsur olmadığını, aynı zamanda bireysel ve toplumsal kimliğin oluşumu, korunması ve yeniden üretilmesinde önemli bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Müzikal otantizm; kültürel belleğin aktarılmasına, aidiyet duygusunun güçlenmesine ve toplulukların ortak değerlerini gelecek kuşaklara taşımasına katkı sağlamaktadır. Bunun yanında özellikle göç, küreselleşme ve kültürel etkileşim süreçlerinde bireylerin ve toplulukların kimliklerini yeniden tanımlamalarına olanak tanıyan önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla müzikal otantizm, hem geleneksel kültürel mirasın korunmasını destekleyen hem de değişen toplumsal koşullar içerisinde kültürel kimliğin yeniden şekillenmesinde katkı sunmaktadır.

1.4.2. Kültürel farklılıkların dijital çağda müzik aracılığıyla ifadesi

Dijital çağ, yerel kültürel mirasın küresel ölçekte görünürlik kazanmasında yeni olanaklar sunmaktadır. Özellikle video paylaşım platformları, geleneksel müzik formlarının yalnızca korunmasına değil, aynı zamanda çağdaş yorumlarla yeniden üretilmesine de zemin hazırlamaktadır. Baloğlu ve Birincioğlu (2025) tarafından yürütülen dijital etnografik çalışma, yerel kültürel mirasın dijital çağda küresel ölçekte nasıl varlık gösterdiğini Türk-Kazak etno-folk müziği üzerinden temellendirmektedir. Araştırmacılar, YouTube gibi ulusötesi video paylaşım ağlarının geleneksel müzik formlarını sadece pasif bir biçimde arşivlemekle kalmayıp, bu unsurların yeni nesiller eliyle çağdaş biçimlerde yeniden yorumlanmasına imkân tanıdığını ileri sürmektedir. Bu doğrultuda etno-folk müzik performanslarının algoritma destekli küresel dolaşımı, Batı merkezli ana akım müzik endüstrisinin tektipleştirici kültürel akışlarına karşı dirençli birer alternatif oluşturmakta ve yerel kültürel kimliklerin dijital ekosistemde özgün bir biçimde kodlanarak dışa vurulmasını sağlamaktadır.

Yeni nesil sosyal medya mecraları, kültürel farklılıkların ifade bulmasında dönüştürücü bir rol üstlenmektedir. Özellikle kısa video formatları, çevresel veya azınlıkta kalan toplulukların seslerini duyurması için stratejik fırsatlar yaratmaktadır. İsmail (2025), Doğu Endonezya'nın yerel müzik pratikleri odağında gerçekleştirdiği araştırmada, bu platformlaşma dinamiklerini analiz etmektedir. Yazar, TikTok gibi dikey kısa video formatına dayalı dijital platformların, azınlıkta kalan veya çevresel olarak nitelendirilen toplulukların müzikal seslerini geniş kitlelere ulaştırmasında stratejik bir aracı işlevi gördüğünü savunmaktadır. Dijital ağlardaki bu müzikal hareketlilik, yerel kültürlerin kendi özgün kimlik anlatılarını ve tınısal çeşitliliklerini küresel ölçekte görünür kılarak, dijital çağda kültürel farklılıkların hem estetik hem de platform kültürü içerisinde kendilerine dinamik yerler edinmelerine olanak tanımaktadır.

Küreselleşme ile birlikte popüler müziğin dijital mecralar üzerinden yayılımı, bireylerin kültürlerarası algılarını önemli ölçüde etkilemektedir. Farklı coğrafyalara ait müzik içeriklerine erişim, dinleyicilerde kültürel farkındalık ve hoşgörü gibi olumlu tutumların gelişmesine katkı sunabilmektedir. Li (2025) tarafından yürütülen çalışma, bu süreçte

popüler müziğin dijital medya mecraları aracılığıyla yayılmasının bireylerin kültürlerarası algıları üzerindeki dönüştürücü etkisini deneysel verilerle incelemektedir. Yapılan analizler, yeni nesil medya ağları üzerinde farklı coğrafyalara ait popüler müzik içeriklerine maruz kalmanın, dinleyicilerin diğer toplumlara yönelik kültürel farkındalık, hoşgörü ve merak düzeylerini anlamlı ölçüde artırdığını ortaya koymaktadır. Bu durumda dijital platformlar, popüler müziğin evrensel ve esnek yapısını kullanarak farklı kültürel kimliklerin karşılaşma ve etkileşim alanına dönüşmekte; müzikal kodların bu mecralardaki akışı ise küresel düzeyde kültürlerarası açık fikirliğin ve empati duygusunun gelişimini doğrudan desteklemektedir.

Sonuç olarak, dijital platformların yerel ve geleneksel müziklerin korunması, yeniden üretilmesi ve küresel ölçekte görünürlük kazanmasında önemli bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. YouTube ve TikTok gibi dijital uygulamalar, yerel müziklerin daha geniş kitlelere ulaşmasına olanak sağlarken, bu müziklerin yeni kuşaklar tarafından çağdaş biçimlerde yeniden yorumlanmasını da desteklemektedir. Bununla birlikte dijital medya, farklı kültürlerle ait müziklerin uluslararası ulaşımını kolaylaştırarak kültürlerarası etkileşimin artmasına katkı sunmaktadır. Bu doğrultuda dijital platformlar, hem yerel kültürel kimliklerin görünürlüğünü artıran hem de farklı kültürlerin müzik aracılığıyla tanınmasını sağlayan önemli iletişim ortamları olarak değerlendirilmektedir.

1.4.3. Dijitalleşmenin geleneksel müzik pratikleri üzerindeki etkisi

Teknolojik yenilikler, hem yerel müzik icralarının erişebilirliğini ve hem de kültürlerarası etkileşimi kolaylaştırmaktadır. Şakaları ve Şakaları (2025) tarafından gerçekleştirilen araştırma, dijitalleşmenin geleneksel müzik pratikleri üzerindeki dönüştürücü etkisini bellek ve kimlik kapsamında ele almaktadır. Geçmişte yalnızca kulaktan kulağa aktarımla ya da analog kayıtlarla sınırlı kalan geleneksel müzik mirasının, günümüzde dijital ağlar yoluyla çok daha geniş alanlara yayıldığını belirtmektedir. Dijital platformlar, yerel müzik türlerinin dünya genelinde fark edilmesini kolaylaştırmakta ve farklı toplumların birbiriyle etkileşime girmesini sağlamaktadır.

Dijitalleşmenin sunduğu avantajlar, kültürel müziğin sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Hindistan klasik müziği, yüzyıllardır usta-çırak ilişkisi içinde doğrudan aktarılan köklü müzikal bilgilerin, dijital platformlar ve çevrimiçi eğitim araçları yoluyla yeni

bir boyut kazandığını ifade etmektedir (Vegad, 2026). Dijitalleşmenin geleneksel icra ve aktarım mekanizmalarını tamamen ortadan kaldırmadığını, kültürel mirasa erişimi kolaylaştıran, belgeleme süreçlerini güçlendiren ve müzik toplulukları arasındaki iletişimi artıran destekleyici bir kaynak işlevi gördüğünü savunmaktadır.

20. yüzyıldan günümüze uzanan süreçte ses kayıt teknolojilerindeki ve elektronik enstrümanlardaki gelişmelerin geleneksel müzik üzerindeki yapısal etkileri de görülmektedir. Komarovska vd. (2025) tarafından yürütülen çalışma, dijitalleşmenin ve teknolojik yeniliklerin müzikal tarzların ve ifade biçimlerinin hızla dönüşmesine ortam hazırladığını vurgulanmaktadır. Geleneksel müzik uygulamasının dijital üretim süreçlerine dahil edilmesiyle birlikte, müzikal performansların zamansal ve mekânsal sınırları aşarak modern kitlelere ulaştığını ve dijital çağın getirdiği sanatsal dönüşümlerle yeniden harmanlandığını ileri sürmektedir.

Teknolojik devrimin sanatsal algı üzerindeki etkileri tartışılırken, geleneksel sanat ve müzik biçimlerinin dijitalleşme süreciyle birlikte somut maddeselliğinden sıyrılarak birer dijital koda dönüşmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Analog ortamlardan dijital dünyaya aktarılan geleneksel pratiklerin, sanal platformlar ve dijital arabulucular yoluyla izleyiciye ulaştığını belirtmektedir (Tvrdišić, 2022). Bu durum, geleneksel unsurların özgün yapılarını koruyarak yeni bir algılama ve deneyimleme biçimi kazanmalarını sağlamakta, aynı zamanda dijital reproduksiyonlar aracılığıyla geleneksel kültürün modern medya pratikleri içerisinde transmedyal bir nitelik kazanmasına yol açmaktadır.

İnternet çağında müzik kültürünün korunması ve bu mirası geleceğe taşımak, teknolojik sunum yöntemleriyle sağlanmaktadır. Shi (2021)'nin İnternet ortamının sağladığı teknik imkanlar sayesinde geleneksel müzik pratiklerinin dijital ortamlarda arşivlenerek görünür kılındığını ve bu durumun toplumsal manevi kültürün sürdürülebilirliğine katkı sunduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla dijital ortamlarda genç nesillerin yerel müzik kültürünü tanıması ve benimsemesi yenilikçi koruma ve aktarım stratejileri geliştirilmesine imkan tanıdığı savunulmaktadır.

Sonuç olarak, Geçmişte geleneksel müziğin kulaktan kulağa aktarılması yoluyla müzik mirasının korunması güç bir hal yaratmaktadır. Günümüz dünyasında ise dijitalleşme,

bu mirasın korunması ve belgelenmesi açısından önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Teknolojik yenilikler, zamansal ve mekânsal sınırlılıkları ortadan kaldırarak yerel müziklerin dünya geneline yayılmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda sanal uygulamalar ve dijital araçlar, farklı kültür ve toplumlar arasındaki etkileşimi kolaylaştırmakta; böylece kültürlerarası yerel müziklerin fark edilmesi mümkün hâle gelmektedir.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Dijitalleşmenin etkisi, müzikal otantizmin sürdürülebilirliğini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu bölümde özgünlük kavramının; farklı alan çalışmalarında nasıl anlamlandırıldığı ve dijitalleşme ile nasıl biçimlendirildiği anlamaya yönelik katkıda bulunan akademik çalışmalara yer verilmiştir.

Authenticity and Globalization: The Paradox of Preserving African Heritage in the Digital Age

Dourarı (2025)'nin, “Özgünlük ve küreselleşme: Dijital çağda afrika mirasını korumanın paradoksu” adlı çalışması, Afrika'nın kültürel mirasını dijital araçlarla korunma fırsatlarından ve küreselleşme sürecinde kültürel homojenleşme riskinden bahsetmektedir. Bu nedenle kültür taşıyıcıların ve yerel halkın kültürel mirasın sürdürülebilirliği de önemli etkisini vurgulamaktadır. dijital çağın imkanlarıyla, gelenek ve modernite arasında bir köprü kurarak gelecek nesillerin yeniden yorumlayarak afrika'nın kültürel mirasın korunmasında önemli etkiye sahiptir.

Institutionalizing Authenticity in the Digitized World of Music

Askin ve Mol (2018)'nin “Dijitalleşmiş müzik dünyasında özgünlüğün kurumsallaştırılması” başlıklı araştırması, müzikte otantikliğin zayıflamadığı, dijitalleşme ile birlikte biçim değiştirdiğini savunmaktadır. Otantiklik, müzik endüstrisinde şarkı ya da esere atfedilen bir durum olmadığı artık toplumsal ilişkilerle süreklilik ilişkisi içerisinde inşa edilmektedir. Bu durumun, müziğin metalaşması beş farklı kurumsal alanda; üretim (müziğin nasıl yaratıldığı), tüketim (dinleyicilerin müziğe nasıl eriştiği ve kimlik oluşumu), seçim (müziğin nasıl değer gördüğü), sahiplenme (telif hakları ve gelir akışın nasıl paylaşıldığı) ve sınıflandırma (kategorilerin anlamının ve öneminin nasıl değiştiği) gibi kavramlar üzerinden açıklamaktadır.

Digitization and Preservation of Intangible Cultural Heritage: A Methodological Framework for Music and the Humanities

John (2026)'nin, “Somut olmayan kültürel mirası dijitalleştirilmesi ve korunması: Müzik ve Beşeri bilimleri için metodolojik bir çerçeve” başlıklı araştırması, geleneksel

müzikte Nijerya'daki Ogu-Badagry topluluğunun Mase, Akoto gibi türleri örneklendirerek modernleşme, küreselleşme ve kuşaklar arasındaki kopukluğun; geleneksel etnografik yöntemler ile dijital beşeri bilimler araçlarını birleştiren etno-dijital bir yaklaşım sunmaktadır. Araştırma dijitalleşmenin teknik bir depolama alanı olmadığı aynı zamanda kültürel anlamı koruyan ve toplulukların aktif ve etik değerleri çerçevesindeki süreci vurgulamaktadır.

Artificial Intelligence in Heritage Tourism: Innovation, Accessibility, and Sustainability in the Digital Age

Sanchez-Martin vd. (2025), “Kültürel miras turizminde Yapay Zeka: Dijital Çağda inovasyon, erişilebilirlik ve sürdürülebilirlik” başlıklı çalışması, Yapay zeka (YZ) teknolojilerin kültürel miras turizmine olan entegrasyonunu analiz etmektedir. YZ sunduğu sanal ortamda 3 boyutlu modeller, uyarlanabilir turlar, akıllı kültürel asistanlar ve engelli bireyler için erişilebilirlik fırsatlarını göstermektedir. Araştırma da önemli olan konu, yapay zekanın etkileşimi ile toplulukların sürece dahil edilmediği, ticarileşmesi kültürel özgünlüğün kaybı ve veri gizliliği gibi etik sorunları da öne sürmektedir. Bu durumda YZ'nin kültürel mirasın daha erişebilir, sürdürülebilir olabilmesini; insan merkezli ve etik bir anlayışla yönetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Preservation and Transmission of Shaanxi Guzheng Musical Instruments: Challenges and Strategies for Cultural Sustainability

Huang vd. (2024)'nin “Şaanxi Guzheng Müzik aletlerinin korunması ve Aktarımı: Kültürel zorluklar ve stratejiler sürdürülebilirlik” başlıklı araştırması, Şaanxi guzbeng'in geleneksel bir tür çin kanunun, kültürel sürdürülebilirliği sürecindeki koruma ve aktarım konusunu ele almaktadır. dijitalleşmenin gelişimi ve dönüşümü ile genç neslin ilgisizliği, küreselleşme ve eğitimdeki eksiklikler gibi birçok sorunlara yeni stratejileri göstermektedir. Eğitime entegre edilmesi, teknolojiden yararlanma, halka açık performans ve festivaller, usta ve çırak modelin yeniden canlandırmak gibi yöntemlerin kültürel mirasın sürekliliğine olan önemini vurgulamaktadır.

Media, performance, and pastpresents: authenticity in the digital age

Somdahl-Sands ve Finn (2015)'nin “Medya, performans, geçmiş-günümüz: Dijital

çağda özgünlük” adlı çalışması, geçmiş-şimdi kavramını kullanarak canlı performans ve medya aracılığıyla yapılan performans arasındaki otantiklik ayrımını sorgulamaktadır. Pina bausch dans filmin 3D teknolojisiyle çekilmesi izleyicilere fiziksel yakınlık hissetmesi ve yeniden deneyimlenmesi, youtube platformunda olan improve everywhere örneğinde sokakta gerçekleşen bir performans videosu izleyici kitlesiyle performansı kendi şehirlerinde yeniden sergileyebilmekte ve Rihanna’nın Rude boy şarkısı olan pop müzik dijital ortamda üretilmesi ve bu şarkıyı canlı performans olarak sergilemesi sanki hiç yaşanmamış bir geçmiş olarak algılanarak otantiklik kavramını tersine çevirmektedir. dijital medya sayesinde geçmiş performansın günümüzde yeniden deneyimleyebildiği, izleyicilerin aktif rol aldığı ve medya aracılı performansların otantik kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Otantiklik ve Makine Üretimi Müzik

Natonski (2025)’in yaptığı çalışma, müzik felsefesinde tartışma konusu olan otantiklik kavramını, günümüz yapay zekâ teknolojileriyle üretilen müzikler açısından yeniden sorgulamaktadır. Geleneksel anlayış, otantikliği bestecinin ve tarihsel icra doğruluğuna bağlı kalması olarak tanımlarken, güncel yaklaşımlar bunun dinleyici ile eser arasında kurulan duygusal ve kültürel bağda şekillendiğini vurgulamaktadır. Yapay zekâ ile oluşturulan eserler teknik açıdan başarılı olsa da, insan deneyiminden beslenen derinlikten yoksun oldukları için otantiklik tartışmalarını keskinleştirmektedir. Çalışma, gelecekte otantikliğin ölçütünün insan-makine ayrımından çok, üretim sürecindeki şeffaflık ve dinleyiciyle kurulan sahici ilişki olacağını öne sürmektedir.

Türkiye’de Uygulanan Kafkas Halk Danslarının ‘Eski ve Yeni Danslar’ Tanımlanmasıyla Yeniden Tespit Edilmesi (Kars ve Iğdır Örneği)

1960’lı yıllarda ortaya çıkan Anadolu pop-rock türünü, otantisite (özüne uygunluk) kavramı ışığında analiz etmektedir. Söz konusu tür, geleneksel Türk halk müziğinin melodik ve ritmik unsurlarının Batı müziğinin armoni, çalgı ve formlarıyla harmanlanması sonucu oluşmuş sentez bir müziktir. Çalışmada, postmodern bakış açısıyla geçmişe dönüşün, yenilikleri reddetmek değil, onları gelenekle eritmek anlamına geldiği vurgulanmaktadır. Özellikle 60’lı ve 70’li yıllara ait örnek eserlerde, sözselleştirilmiş (ağız özellikleri, deyimler) ve sessel (zurna, davul tınılarını anımsatan çalgılar) göndermelerle kültürel otantisite gösterilmektedir

(Elyağutu ve Elyağutu, 2021).

Anadolu Pop-Rock Müzik Türünün Otantisite Kavramı Açısından Değerlendirilmesi

Camgöz (2020)'ün yaptığı araştırma, 1960'lı yıllarda ortaya çıkan Anadolu pop-rock türünü, otantisite (özüne uygunluk) kavramı ışığında analiz etmektedir. Çalışmada, postmodern bakış açısıyla geçmişe dönüşün, yenilikleri reddetmek değil, onları gelenekle eritmek anlamına geldiği vurgulanmaktadır. Özellikle 60'lı ve 70'li yıllara ait örnek eserlerde, sözsöl (ağız özellikleri, deyimler) ve sessel (zurna, davul tınlarını anımsatan çalgılar) göndermelerle kültürel otantisite inşa edildiği gösterilmektedir. Otantisite dinleyiciler ve icracılar tarafından atfedilen bir değer olduğu anlaşılmaktadır.

Reyhanî: Mardin'de Müziğin ve Dansın Otantik Bileşimi

Bu çalışmada, Mardin'in çok katmanlı kültürel mirası içerisinde yüzyıllardır icra edilmekte olan Reyhanî dansı ve müziğinin ritüel kökenleri, sembolik anlamları ile günümüzdeki performans pratiklerinin beden folkloru ve beden müziği yaklaşımları çerçevesinde irdelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, reyhan bitkisine atfedilen kutsallık ile dansın teolojik boyutları arasındaki ilişkiyi çözümlemeyi, ayrıca dans figürlerinde somutlaşan bağlılık ve doğanın uyanışı gibi anlatıların bireyin evrenle kurduğu ontik bağı nasıl yansıttığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu durumda, Reyhanî'nin yalnızca geleneksel bir folklor değil aynı zamanda Mardin'in kültürel tanıtımına ve sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlayabilecek bir değer olduğu vurgulanmaktadır (Altun ve Öztokmak, 2019).

Etnik Restoranlarda Müziğin Memnuniyet ve Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisinde Algılanan Otantikliğin Aracılık Rolü

Bu araştırmanın temel amacı, etnik restoranlarda arka plan müziğinin tüketici memnuniyeti ve davranışsal niyet üzerindeki etkisinde, algılanan otantikliğin aracı değişken rolünü uygulamalı olarak test etmektedir. Çalışma kapsamında, müziğin restoran temasıyla uyumu ve müzikten alınan keyif düzeyinin, algılanan otantikliği anlamlı ve pozitif yönde etkilediği; bunun da dolaylı olarak müşteri memnuniyetini ve tekrar ziyaret ile tavsiye

etme niyetini artırdığı hipotezleri denenmektedir. Bu çalışma, etnik tüketim ortamlarında işitsel atmosferin, otantiklik inşası üzerinden tüketici davranışlarını şekillendirdiğini ve bu mekanizmanın restoran yönetimi açısından stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır (Cankül, 2024).

Geleneksellik ve Otantizm Bağlamında Halk Kültürü Ürünlerinin Değişim ve Dönüşümünün Müzik Folkloru Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Bu çalışma, Safranbolu yöresine ait “Düriye”min Güğümleri Kalaylı” türküsünün, 1948 yılında TRT repertuarına kaydedilen versiyonu ile 2021 yılında yöreden derlenen güncel icrası arasındaki müzikal farklılıkları, geleneksellik ve otantizm içerisinde diyakronik ve karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, aynı halk kültürü ürününün yaklaşık yetmiş üç yıllık zaman diliminde, ritmik değerler, makamsal yapı, ses değiştiricilerin kullanımı, sözsel ağız özellikleri ve çalgısal girişler açısından geçirdiği dönüşümü somut verilerle ortaya koymaktadır. Anlatılmak istenen temel bulgu, geleneksel ürünlerin statik ve değişmez olmadığı, yaşayan kültürün dinamik süreçleri içerisinde yapısal bütünlüklerini büyük ölçüde koruması ve zamanla uyarlanabildiği, bu doğal dönüşümün otantizm olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Akca ve Demir, 2022).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı temelinde yapılandırılmıştır. Araştırmada müzik algısının küresel kültür, dijitalleşme ve teknolojik dönüşüm çerçevesinde nasıl şekillendiğini ortaya koymak amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı, toplumsal ve kültürel olguların derinlemesine incelenmesine olanak tanınması bakımından tercih edilmiştir. Bu doğrultuda araştırma, müzik, kültür, küreselleşme ve dijitalleşme temalarını ele alan akademik yayınların sistematik biçimde incelenmesine dayanmaktadır (Creswell, 2013).

Araştırma kapsamında seçilen kaynaklar; kitaplar, hakemli dergi makaleleri ve alan yazınına ait akademik çalışmalar arasından belirlenmiş, bu metinler içerik, kavram ve yaklaşım açısından değerlendirilmiştir. Doküman analizi yöntemi aracılığıyla, incelenen metinlerde tekrar eden temalar, kavramsal çerçeveler ve kuramsal yaklaşımlar belirlenmiş; müzik algısının tarihsel, kültürel ve teknolojik dönüşümü bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Bu süreçte metinler karşılaştırmalı olarak analiz edilerek ortak örüntüler ve ayrışan yaklaşımlar ortaya konmuştur (Bowen, 2009).

Araştırma ayrıca, ele alınan metinler eleştirel bir perspektifle değerlendirilmiş; müzikal otantizmin sürdürülebilirlik açısından etkili olan kültürel, ideolojik ve toplumsal dinamikler yorumlanmıştır. Bu kapsamda çalışma, betimleyici bir incelemenin ötesine geçerek, müzikal otantizm güncel kültürel dönüşümler içindeki konumunu sorgulayan yorumlayıcı bir çerçeve sunmaktadır. Böylece araştırma, müzikal otantizmin sürekliliğini yönelik kavramsal ve analitik bir zemin oluşturmaktadır.

4. BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular, geleneksel çalgılar ve icra biçimlerinin dijitalleşen süreçte çok yönlü bir dönüşüm geçirdiğini göstermektedir. Dijital teknolojiler, özellikle synthesizer, MIDI ve Dijital Ses İşleme İstasyonları aracılığıyla geleneksel enstrümanların tınısal özelliklerinin dijital ortamlara aktarılmasına ve simüle edilmesine olanak tanımıştır. Bu durum, geleneksel çalgıların fiziksel varlığının ötesinde birer "ses verisi" olarak yaşamasını sağlarken, akustik ortam, rezonans ve icracının fiziksel teması gibi dokunsal ve bedensel boyutların dijital aktarımda kaybolmasına da neden olmaktadır. Tınısal simülasyon, özellikle varlığını koruyamayan veya belirli coğrafyalarla sınırlı kalmış enstrümanların korunmasına ve farklı müzik türlerinde kullanılmasına imkân tanırken, enstrümanın orjinal akustik karakteristiğinden uzaklaşma riskini de beraberinde getirmektedir.

İcra biçimleri açısından, geleneksel usta-çırak ilişkisinin yerini belli durumlarda dijital pedagojik araçların aldığı, YouTube ders videoları ve çevrimiçi müzik okulları gibi platformların coğrafi ve fiziksel sınırlamaları ortadan kaldırarak geleneksel müziğin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağladığı görülmektedir. Ancak bu dijital öğrenme araçları, yüz yüze etkileşimin sağladığı mikro-düzeydeki tınısal ve bedensel inceliklerin aktarımında belirli kayıplara yol açabilmektedir. Canlı performanslarda geleneksel icracılar ile elektronik altyapı arasındaki gerçek zamanlı etkileşim, doğaçlama geleneğini sürdüren yeni bir performans alanı yaratmakta, MIDI denetleyiciler ve dijital efekt işlemcileri gibi araçlar geleneksel doğaçlama becerilerini elektronik ses dünyasıyla bütünleştirebilmektedir. Bu dönüşüm, geleneksel unsurların "aslına uygun" korunması ile "yeniden yorumlanması" arasında süregelen yapısal bir çelişkiyi de beraberinde getirmekte, özellikle geleneksel icranın ritüelistik ve dinsel boyutlar taşıdığı durumlarda dijital müdahalelerin "bozulma" mı yoksa "doğal evrim" mi olduğu tartışmasını gündeme getirmektedir.

İkinci alt problem kapsamında elde edilen bulgular, dijital akış platformlarının otantiklik algısı üzerinde çifte ve çelişkili bir etki yarattığını ortaya koymaktadır. Platformlar, geleneksel ve yerel müziklerin küresel ölçekte görünürlük kazanmasını sağlayarak daha önce yalnızca belirli coğrafi bölgelerde bilinen müzik türlerinin dünya genelindeki

dinleyicilere ulaşmasına olanak tanımakta, bu durum kültürel farkındalık ve hoşgörü düzeylerini artırabilmektedir. Kısa video formatlarına dayalı platformlarda, geleneksel müzik performansları görsel unsurlarla birleşerek daha geniş ve genç bir izleyici kitlesine ulaşabilmekte, böylece kültürlerarası etkileşim ve empati gelişimi desteklenmektedir. Bununla birlikte, algoritmik öneri sistemleri dinleyici tercihlerini standartlaştırarak müzik çeşitliliğini azaltmakta ve dinleyicileri benzer içeriklerle besleyerek kültürel tektipleşmeyi körüklemektedir. "Sınırsız erişim" kültürü ve albüm kültürünün zayıflaması, müzik ile dinleyici arasındaki duygusal bağı zayıflatmakta, eserlerin bütüncül bir sanat deneyimi olarak değil tek tek parçalar halinde tüketilmesine neden olmaktadır. Sanatçılar açısından, bağımsız platformları tercih etme biçimindeki bilinçli platform seçimi, ana akım ticarileşmeye karşı bir otantizm stratejisi olarak kullanılmakta ve dinleyici üzerinde "bağımsız", "gerçek" ve "özgün" bir sanatçı görünüşü yaratmaktadır.

Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular, geleneksel müziklerin dijital ortamlarda arşivlemesi ve yeniden dolaşıma sokulması, müziğin bağlamsal ve kültürel otantikliğinin korunması açısından hem olanaklar hem de sınırlılıklar olduğunu, teknik, etik ve kültürel boyutlarda kendini gösterdiğini ortaya koymaktadır. Dijital arşivler, özellikle sözlü geleneğe dayalı, notaya alınmamış veya yalnızca belirli bir yaş kuşağında yaşayan geleneksel müzik türleri için kültürel mirasın kaybolmasını engelleyerek gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayan etkili araçlar olarak işlev görmektedir. Yüksek kaliteli ses kayıtları, video belgeleri ve ayrıntılı metin açıklamaları ile zenginleştirilmiş arşivler, yalnızca sesin değil, icra ortamının, enstrüman bilgilerinin ve performans pratiklerinin de korunmasına olanak tanımakta, kültür taşıyıcılarının ve toplulukların kendi miraslarına erişimini demokratikleştirerek kültürel hafızanın sürekliliğine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, dijital arşivleme süreçlerinde kullanılan gürültü azaltma, dijital ses düzenleme ve eksik parçaların tamamlanması gibi yenileme teknikleri, orijinal performansın bütünlüğünü koruma amacı taşısa da, bu müdahalelerin sınırının nerede çizileceği sorusu etik ve estetik bir tercih olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknik iyileştirme adına yapılan her değişiklik, eserin belirli bir döneme, icracıya veya bağlama ait olan "kusurlarını" ve "tarihselliğini" ortadan kaldırmakta, böylece arşivlenen eser orijinalinden farklı bir "düzenlenmiş nesne" haline dönüşebilmektedir. Etkili bir arşivleme sürecinin, yalnızca teknik depolamayı değil,

aynı zamanda eserin kültürel durumunu, icra ortamını ve anlam dünyasını da koruyan, toplulukların ve kültür taşıyıcılarının aktif katılımına dayalı katılımcı bir yaklaşımı zorunlu kıldığı anlaşılmaktadır.

Dördüncü alt problem doğrultusunda elde edilen bulgular, dijital çağda değişen dinleme pratikleri ve dinleyici beklentileri, müzikal otantikliğin sürdürülebilirliği açısından hem olanaklar hem de tehditler boyutlarına sahip çok yönlü etkiler yarattığını göstermektedir. Tehdit boyutunda, hızlı tüketim kültürü ve albüm kültürünün zayıflaması dinleyici-müzik ilişkisini yüzeyselleştirmekte; platformlarda müziğin birer "içerik" olarak sunulması, eserlerin durumundan koparılmasına ve sanatsal bütünlüklerinin kaybolmasına yol açmaktadır. Algoritmik öneri sistemleri, dinleyicileri benzer içeriklerle besleyerek müzik çeşitliliğini azaltmakta ve pasif tüketici konumuna itilen dinleyiciler, müziğin üretildiği kültürel durum ve tarihsel arka plan hakkında yeterli bilgi edinmeden eserleri tüketmekte, bu da otantik deneyimin derinleşmesini engellemektedir. Fırsat boyutunda ise, dijital platformlar fiziksel ve zamansal sınırlamaları ortadan kaldırarak dinleyicilere farklı kültürlerle etkileşim imkânı sunmakta, geçmiş performansların yeniden deneyimlenmesine olanak tanımakta ve dinleyicileri pasif tüketici konumundan çıkararak anlamlandırma sürecine aktif olarak dâhil etmektedir. Dinleyiciler, yorumlar, paylaşımlar ve tepki videoları aracılığıyla eserlere yeni anlamlar katabilmekte, böylece otantiklik, eserin "orijinal" olmasından çok dinleyicinin eserle kurduğu duygusal ve kültürel bağla inşa edilmektedir. Dijitalleşme, otantikliği yok etmekten çok sınırlarını genişletmekte ve farklı kültürel konumlardan dinleyicilerin kendi otantiklik anlayışlarını üretmelerine olanak tanımaktadır.

5. TARTIŞMA

Birinci alt problem olan “Geleneksel çalgılar ve icra biçimlerinin dijitalleşme sürecindeki dönüşümü?” sorusunun sonucuna göre, geleneksel çalgı ve icra biçimlerinin dijitalleşmeyle köklü bir değişim geçirdiğini ancak bunun bir yok oluş süreci olmadığını göstermektedir. Yang (2025) ve Saputra vd. (2024) araştırmacılar, dijital teknolojileri, geleneksel müziğin özünü koruyarak genç kuşaklara aktarılmasında etkili bir fırsat olarak değerlendirirken; Gluck (2005) çalışmasında bu görüşe karşıt olarak, akustik özelliklerin elektronik ortama simülasyon yoluyla aktarılmasının enstrümanın fiziksel ve dokunsal icra pratiğinden kopmasına neden olarak otantikliği olumsuz etkilediğini savunmaktadır. Bu iki yaklaşım arasında Canyakan (2025) araştırmasında, makam ve usul gibi yapısal özelliklerin dijital düzenlemelerde doğru temsil edilmesi ve geleneksel icracıların elektronik müzisyenlerle doğrudan işbirliği kurması koşuluyla elektronik entegrasyonun sürdürülebilirliğe katkı sunulabileceğini belirtmektedir. Bu durumda, geleneksel çalgı ve icraların dijital dönüşümünün, özün korunarak yeni aktarım kanallarına uyarlanması süreci olduğu, ancak bu adaptasyonun başarısının kültür taşıyıcılarının sürece aktif katılımına bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

İkinci alt problem olan “Dijital akış platformlarında müziğin yeniden sunumunun otantiklik algısına etkisi?” sorusunun sonucuna göre, dijital akış platformlarının otantiklik algısı üzerinde çifte ve çelişkili bir etki yarattığını ortaya koymaktadır. Baloğlu, Birincioğlu (2025) ve Li (2025) bu iki çalışmaların yaklaşımına göre, platformların yerel müzik formlarının küresel ölçekte görünürlük kazanmasını sağladığını ve dinleyicilerde kültürel farkındalık ile hoşgörüyü geliştirdiğini olumlu bir biçimde vurgularken; Hesmondhalgh ve arkadaşlarının (2019) yaptığı çalışmada bu durumun aksine, ana akım platformlardaki algoritmik kontrolün dinleyici tercihlerini standartlaştırarak kültürel tektipleşmeyi körüklediğini ve hızlı tüketim kültürünün albüm bütünlüğünü olumsuz etkilendiğini savunmaktadır. Bu tartışmaya Askin ve Mol (2018) yazarların perspektif ise, platform seçiminin ticarileşmeye karşı bir otantizm stratejisi olarak kullanıldığını, bağımsız yolları tercih eden sanatçıların bu yolla “özgün” bir kimlik oluşturduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla, dijital akış platformlarının otantiklik üzerindeki etkisinin tek başına olumlu ya da olumsuz olmadığı; bu etkinin platformun türü,

sanatçının stratejik tercihleri ve dinleyicinin aktif katılım düzeyi gibi çoklu faktörlere bağlı olarak şekillendiği değerlendirilmektedir.

Üçüncü alt problem olan “Geleneksel müziklerin dijital ortamlarda arşivlenmesi ve yeniden dolaşıma sokulması, müziğin bağlamsal ve kültürel otantikliğinin korunması açısından ne tür olanaklar ve sınırlılıklar oluşturmaktadır? sorusunun sonucuna göre, John (2026) ve Shi (2021) gibi araştırmacıların etik ve teknik boyutlarıyla tartışmaktadır. Bu araştırmacılar, dijital arşivlemenin sadece teknik bir depolama alanı olmadığını, aynı zamanda eserin icra ortamını ve kültürel anlam dünyasını da kapsayan etik bir süreç olduğunu; bu sayede toplumsal manevi kültürün görünür kılınarak sürdürülebilirliğine katkı sağlandığını ifade etmektedir. Buna karşın Thibault, Boust (2022) ve Dourarı (2025) çalışmalarında, dijital onarımda kullanılan gürültü azaltma ve dijital ses işleme gibi teknik uygulamaların, orijinal bütünlüğü koruma amacı taşısa da “aslına bağlı kalması” ile “yeniden yorumlama” arasında ideolojik bir tercih içerdiğini ve küreselleşme baskısı altında kültürel homojenleşme riskini içerdiğini savunmaktadır. Bu durumda, dijital arşivlemenin teknik bir meselenin ötesinde etik ve kültürel bir sorumluluk alanı olduğunu; müzik ve kültürel otantikliğin korunması sürecinde hem yerel toplulukların hem de kültür taşıyıcılarının karar süreçlerine dâhil edilmesiyle belirlenebileceğini göstermektedir.

Dördüncü alt problem olan “Dijital çağda değişen dinleme pratikleri ve dinleyici beklentileri, müzikal otantikliğin sürdürülebilirliği açısından ne tür olanaklar ve tehditler oluşturmaktadır? sorusunun sonucuna göre, dinleyicilerin değişen müzikal tercihlerinin otantizm açısından hem tehditler hem de fırsatlar içerdiğini ortaya koymaktadır. Bu konuda Kuyucu (2021), dijitalleşmenin müzik endüstrisinde hızlı tüketim kültürünü ve metalaşmayı beraberinde getirerek dinleyici-müzik ilişkisini yüzeyselleştirdiğini, ayrıca algoritmik öneri sistemlerinin dinleyicileri kendi kültürel sınırların kısıtlayarak çeşitliliği azalttığını ileri sürmektedir. Bu görüşe karşılık olarak Somdahl-Sands ve Finn (2015) araştırmacılar, dijital medyanın geçmiş performansların günümüzde yeniden deneyimlenmesine olanak tanıdığını ve izleyicileri aktif birer anlamlandırıcı konumuna getirerek kültürel farkındalık ve açık fikirlilik geliştirdiğini savunmaktadır. Bu bulgular çerçevesinde, dijitalleşmenin otantizm üzerindeki etkisinin dinleyicinin konumuna göre farklılaştığı; pasif tüketici konumundaki

dinleyici için tehdit oluştururken, aktif katılımcı ve eleştirel okur yazar konumundaki dinleyici için önemli fırsatlar sunduğu değerlendirmektedir.

6. SONUÇLAR

Bu çalışma, dijital çağda müzikal otantizmin sürdürülebilirliğini çok boyutlu bir perspektiften ele almayı amaçlamıştır. Araştırma kapsamında yürütülen literatür incelemesi ve teorik tartışmalar, dijitalleşmenin müzikal otantizm üzerindeki etkilerinin tek yönlü ve doğrusal olmadığını, aksine karşıt eğilimlerin bir arada var olduğu karmaşık ve diyalektik bir süreç olduğunu ortaya koymuştur. Dijital teknolojiler, müziğin üretim, dağıtım ve tüketim biçimlerini kökten dönüştürürken, otantiklik anlayışını da yeniden şekillendirmektedir. Bu durumda, müzikal otantizmin dijital çağda ne tamamen yok olduğu ne de değişmeden kaldığı; aksine, toplumsal, teknolojik ve kültürel dinamiklerle sürekli olarak yeniden inşa edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dijitalleşme süreci, müzikal otantizm açısından hem yeni fırsatlar hem de ciddi tehditler içermektedir. Fırsatlar boyutunda, dijital platformlar geleneksel ve yerel müziklerin küresel ölçekte görünürlük kazanmasını sağlamak, sanatçıların eserlerini aracısız olarak geniş kitlelere ulaştırılmasına olanak tanımakta ve dinleyicilerin farklı kültürel müzik gelenekleriyle etkileşimini kolaylaştırmaktadır. Tehditler boyutunda, algoritmik öneri sistemleri dinleyici tercihlerini standartlaştırmakta, hızlı tüketim kültürü müzik ile dinleyici arasındaki duygusal bağı zayıflatmakta ve albüm kültürünün bozulması müziğin bütüncül bir sanat eseri olarak deneyimlenmesini zorlaştırmaktadır. Bu ikili durum, otantizmin dijital çağdaki doğasının paradoksal bir nitelik taşıdığını göstermektedir.

Geleneksel çalgılar ve icra biçimleri özelinde dijitalleşme, bu unsurları tamamen ortadan kaldırmamış, onlara yeni ifade ve aktarım olanakları sunmaktadır. Synthesizer, MIDI ve DAW gibi teknolojiler, geleneksel tınların dijital ortamlara taşınmasını ve simüle edilmesini mümkün kılarken, geleneksel usta-çırak ilişkisi yerini kısmen dijital pedagojik araçlara bırakmıştır. Ancak bu dönüşüm, geleneksel unsurların "aslına uygun" korunması ile "yeniden yorumlanması" arasında süregelen bir gerilimi de beraberinde getirmektedir. Bu gerilim, müzikal otantizmin durgun bir özellik olmadığını, toplumsal uzlaş ve kültürel durum içinde yeniden tanımlandığının en açık göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dijital arşivleme süreci, geleneksel müziklerin korunması ile dönüştürülmesi arasında temel bir ikilem oluşturmaktadır. Dijital arşivler, kültürel mirasın gelecek kuşaklara

aktarılmasında vazgeçilmez bir araç olmakla birlikte, arşivleme sürecinde yapılan teknik müdahaleler ve düzenleme çalışmaları, eserin "özgünlüğü" konusunda yeni tartışmaları gündeme getirmektedir. Arşivleme yaklaşımı, yalnızca ses kayıtlarının teknik olarak depolanmasını değil, aynı zamanda müziğin üretildiği kültürel durumun, icra pratiklerinin ve anlam dünyasının da korunmasını zorunlu kılmaktadır. Bu durum, dijital arşivlemenin teknik bir mesele olmanın ötesinde, etik ve kültürel bir sorumluluk alanı olduğunu açıkça göstermektedir.

Müzikal otantizmin sürdürülebilirliği, teknoloji ile gelenek arasında, yenilik ile koruma arasında, küresel ile yerel arasında kurulacak dinamik ve etik bir dengeye bağlı olmaktadır. Bu dengenin sağlanması, sanatçıların bilinçli platform tercihleri, eğitim kurumlarının dijital okuryazarlığı teşvik eden müfredatları, politika yapıcılarının kültürel çeşitliliği koruyan yasal düzenlemeleri ve dinleyicilerin aktif, bilinçli müzik tüketim alışkanlıkları ile mümkün olabilmektedir. Bu çerçevede, müzikal otantizm yalnızca geçmişin bir mirası olarak değil, geleceğin inşa sürecinde belirleyici bir değer olarak da ele alınmalıdır.

Dijital teknolojilerin hızla gelişmesi, müzikal otantizm anlayışının önümüzdeki yıllarda daha karmaşık bir hal alacağını göstermektedir. Yapay zekâ destekli üretim araçlarının yaygınlaşması insan-makine sınırlarını belirsizleştirirken, metaverse ve sanal gerçeklik uygulamaları fiziksel ile sanal performans arasındaki otantiklik ayrımını muğlaklaştırmaktadır. Blok zinciri ve NFT teknolojileri ise dijital eserlerin mülkiyet ve orijinallik sorunlarına yeni çözümler sunmakla birlikte, kültürel mirasın metalaşma riskini de beraberinde getirmektedir.

Gelecek dönemde müzikal otantizmin sürdürülebilirliği, teknolojik olanakların bilinçli ve etik biçimde kullanılmasına bağlı olmaktadır. Eğitim kurumlarının dijital okuryazarlık ve kültürel miras bilincini birleştiren programlar geliştirmesi, politika yapıcılarının kültürel çeşitliliği koruyan yasal çerçeveleri güncellemesi ve dinleyicilerin pasif tüketimden aktif katılıma geçmesi bu süreçte belirleyici olacaktır. Bu doğrultuda, dijital çağda müzikal otantizmin sürdürülebilirliği, geçmişi olduğu gibi korumaktan çok, onu yaşayan ve dönüşen bir değer olarak kabul edip teknolojiyi bu değeri besleyecek şekilde kullanabilme becerisine bağlı kalınmaktadır.

7. ÖNERİLER

Müzikal Otantizmin Dijital Çağda Sürdürülebilirliği için Stratejiler

Sanatçılar ve prodüktörler, geleneksel müzik unsurlarını dijital üretim araçlarıyla bütünleştirirken, tınsal ve kültürel özgünlüğü korumaya özen göstermelidir. Hibrit üretim modelleri geliştirilirken, geleneksel icra pratiklerinin özüne sadık kalınmalı, dijital efektler ise bu özü destekleyici bir araç olarak kullanılmalıdır. Ayrıca sanatçılar, eserlerinin üretim sürecinde hangi dijital araçların kullanıldığını dinleyicilerle doğru bir şekilde paylaşarak, otantiklik algısına katkı sağlayabilir. Platform seçiminde bilinçli davranılması, bağımsız ve sanatçı odaklı yolların tercih edilmesi, ana akım ticarileşmeye karşı otantik bir duruş sergilemenin önemli bir yolu olarak değerlendirilmelidir.

Eğitim kurumları ve akademisyenler, müzik müfredatlarını dijital araçların pedagojik entegrasyonuna uygun şekilde yeniden yapılandırmalıdır. Öğrencilerin hem geleneksel icra tekniklerini hem de dijital üretim becerilerini aynı anda kazanabileceği programlar geliştirilmelidir. Bunun yanı sıra, eleştirel medya okuryazarlığı dersleri ile öğrencilerin algoritmik öneri sistemlerinin müzik algısı üzerindeki etkilerini sorgulayabilen bireyler olarak yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Geleneksel müzik eğitiminde, teknik becerilerin yanı sıra eserin üretildiği kültürel bağlamın, tarihsel arka planın ve sembolik anlamların da öğretilmesi, otantikliğin doğru anlaşılmasına katkı sunacaktır.

Politika yapıcılar ve kültür kurumları, kültürel mirasın dijital çağda korunmasına yönelik yasal ve idari düzenlemeleri güncellenmelidir. Dijital arşivleme çalışmaları için, teknik kalitenin yanı sıra kültürel durumu da koruyan standart anlaşmalar oluşturulmalıdır. Geleneksel müzik eserlerinin telif haklarının korunması ve sanatçıların adil gelir paylaşımına erişimi için yeni lisanslama modelleri geliştirilmelidir. Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan kültür taşıyıcılarının dijital araçlara erişimini ve bu araçları kullanma becerilerini artırmaya yönelik altyapı ve eğitim yatırımları yapılmalıdır.

Dijital platform yöneticileri, algoritmik öneri sistemlerinde farklı kültür ve müzik türlerinin görünürlüğünü artırıcı düzenlemeler yapmalıdır. Geleneksel müzik türlerine özel kategoriler ve çalma listeleri oluşturularak, bu eserlerin keşfedilebilirliği kolaylaştırılmalıdır.

Ayrıca sanatçıların eserlerinin kültürel arka planını paylaşabileceği özellikler geliştirilerek, dinleyicilerin müzikle daha derin bir bağ kurması teşvik edilmelidir. Algoritmik işleyişe ilişkin şeffaflık sağlanması, dinleyicilerin öneri sistemleri karşısında pasif kalmasını engelleyecektir.

Dinleyiciler, müzik tüketiminde pasiflikten uzaklaşarak, eserlerin kültürel durumunu ve tarihsel arka planını öğrenmeye yönelik aktif bir dinleme pratiği geliştirmelidir. Algoritmaların önerdiği içeriklerle sınırlı kalmayıp, farklı kültürlere ait müzikleri bilinçli olarak keşfetmeye çaba gösterilmelidir. Sanatçıların doğrudan desteklenmesi, bağımsız platformların tercih edilmesi ve eserlerin sosyal medyada paylaşılması, geleneksel ve bağımsız müzik üreticilerinin sürdürülebilirliğine katkı sunacaktır.

Geleneksel ve Elektronik Müziğin Entegrasyonu için Öneriler

Üretim sürecinde katılımcı modellerin benimsenmesi, geleneksel icracıların elektronik müzisyenlerle doğrudan işbirliği yapmasını teşvik eden bir yaklaşımı gerektirmektedir. Geleneksel müziğin makam, usul ve vokal teknikleri gibi yapısal özelliklerinin dijital düzenlemelerde doğru temsil edilmesi için, kültür taşıyıcılarının prodüksiyon sürecine aktif katılımı sağlanmalıdır. Bu işbirliği, elektronik müziğin sunduğu yaratıcı olanaklardan yararlanırken, geleneksel unsurların özünden uzaklaşmasını da engelleyecektir.

Teknolojik araçların kültüre duyarlı şekilde uyarlanması, geleneksel enstrümanların akustik özelliklerini analiz eden yazılımların ve bu analizlere dayalı ses tasarımlarının geliştirilmesini içermektedir. Sentezleyici ve örnekleyicilerin, geleneksel tınıları daha gerçekçi yansıtabilecek şekilde programlanması, elektronik ve geleneksel müzik arasındaki uyumu artıracaktır. Canlı performanslarda ise, geleneksel icracıların elektronik enstrümanlarla gerçek zamanlı etkileşimini sağlayan arayüzlerin kullanılması, doğaçlama geleneğinin sürdürülmesine katkı sunacaktır.

Dijital arşivleme ve restorasyon çalışmaları, geleneksel müzik kayıtlarının teknik olarak korunmasının ötesine geçerek, eserin icra ortamı, kültürel durumu ve anlam dünyasını da kapsayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Dijital düzenleme süreçlerinde kullanılan gürültü azaltma ve analiz işleme teknikleri, orijinal performansın hareket bütünlüğünü ve tınısal özelliklerini koruyacak ölçütlerle uygulanmalıdır. Arşivleme çalışmalarına

toplulukların, kültür taşıyıcılarının ve geleneksel icracıların aktif katılımı sağlanarak, mirasın sahiplenilmesi güçlendirilmelidir.

Müzik eğitiminde hibrit pedagojik yaklaşımların yaygınlaştırılması, öğrencilerin hem geleneksel icra tekniklerini hem de dijital üretim araçlarını birlikte öğrenmelerine olanak tanınmalıdır. DAW teknolojisinin müfredata entegrasyonu, öğrencilerin geleneksel müziği kaydetme, düzenleme ve yeniden yorumlama becerilerini geliştirmelerini sağlayacaktır. Bu entegrasyonun başarısı, öğretmenlerin hem geleneksel icra teknikleri hem de dijital araçların pedagojik kullanımı konusunda yeterli donanımına sahip olmasına bağlıdır. Ayrıca, standartlaştırılmış eğitim materyallerinin geliştirilmesi, farklı seviyelere uygun dijital öğrenme araçlarının sunulmasıyla sistematik bir öğretim mümkün hale gelecektir.

Gelecekteki Araştırmalar ve Uygulamalar için Yol Gösterici Öneriler

Deneyisel saha araştırmalarının yürütülmesi, bu çalışmada ortaya konan teorik çerçevenin belirli müzik türleri, coğrafi bölgeler ve dinleyici grupları üzerinde test edilmesini gerektirmektedir. Geleneksel müzik icracılarının, prodüktörlerin ve dinleyicilerin dijitalleşme sürecindeki deneyimlerine odaklanan etnografik çalışmalar, otantizmin pratikte nasıl inşa edildiğini anlamak açısından değerlidir. Dijital platformların otantiklik algısı üzerindeki etkilerinin psikometrik yöntemlerle ölçülmesi, dinleyici davranışlarının daha nesnel bir şekilde analiz edilmesine olanak tanıyacaktır.

Yeni teknolojilerin müzikal otantizm üzerindeki etkilerinin incelenmesi, yapay zekâ, blok zinciri, NFT'ler ve metaverse gibi teknolojilerin müzik üretimi, dağıtımı ve tüketiminde yarattığı dönüşümleri konu alan çalışmaları kapsamalıdır. Yapay zekâ destekli besteleme araçlarının geleneksel müzik türlerinde nasıl kullanılabileceği, bu araçların otantiklik algısını nasıl etkilediği ve insan-makine işbirliğinin sınırlarının ne olduğu, önümüzdeki dönemin önemli araştırma soruları arasındadır.

Uzun vadeli izleme çalışmaları, belirli bir müzik geleneğinin dijital ortamlarda on yıllık süreçler içinde nasıl bir dönüşüm geçirdiğini izleyen boylamsal araştırmaları içermelidir. Bu tür çalışmalar, dijitalleşmenin otantizm üzerindeki artırıcı etkilerini anlamak ve kültürel mirasın uzun vadeli sürdürülebilirliğine ilişkin sağlıklı öngörüler geliştirmek açısından önem taşımaktadır.

Karşılaştırmalı kültürel çalışmalar, farklı coğrafyalardaki geleneksel müzik türlerinin dijital platformlarda temsil edilme biçimlerini ve otantiklik stratejilerini karşılaştırmalı olarak incelemelidir. Bu yaklaşım, küresel ve yerel dinamiklerin etkileşimini anlamak ve farklı kültürel durumlarda geçerli olabilecek ortak ilkeleri belirlemek açısından katkı sunacaktır.

Disiplinlerarası işbirliğinin güçlendirilmesi, etnomüzikologlar, ses mühendisleri, besteciler, medya çalışmacıları ve bilişim uzmanlarını bir araya getiren araştırma projelerinin teşvik edilmesini gerektirmektedir. Bu tür işbirlikleri, geleneksel müziğin mikro-tonal yapılarının, tınısal özelliklerinin ve icra uygulamalarının dijital ortamlarda nasıl daha doğru temsil edileceğine dair kavramsal ve teknik çerçeveler sunabilecektir.

Politika ve uygulama odaklı çalışmalar, dijital müzik platformlarında geleneksel müziklerin korunması ve otantikliğin sürdürülebilirliği için ulusal ve uluslararası politika önerileri geliştirmeye yönelik araştırmaları içermelidir. Bu çalışmalar, yasal düzenlemeler, teşvik mekanizmaları ve kültürel mirasın korunmasına ilişkin stratejik planlamalar için somut öneriler sunmalıdır.

KAYNAKLAR

- Abiodun, F. (2019). Rethinking Yoruba philosophy and colonial music: What Yoruba dundun music is not. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 24(2), 28–35. <https://doi.org/10.9790/0837-2402062835>
- Adorno, T. (2013). *The jargon of authenticity*. Routledge.
- Agyefi, P. K. M. (2021). *Revitalizing an indigenous musical tradition: A study of Korankye's approach to sustaining the Seperewa musical tradition* [Y. L. tezi, University of Cape Town] [Master's thesis].
- Akca, Ü., & Demir, S. (2022). Geleneksellik ve otantizm bağlamında, halk kültürü ürünlerinin değişim ve dönüşümünün müzik folkloru açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Düriye'min güğümleri kalaylı türküsü örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(126), 210–219. <https://doi.org/10.29228/ASOS.57490>
- Altun, I., & Öztokmak, Ç. A. (2019). Reyhanî: An authentic combination of music and dance in Mardin / Reyhanî: Mardin'de müziğin ve dansın otantik bileşimi. *Folklor/Edebiyat*, 25(100), 839–848. <https://doi.org/10.22559/folklor.1030>
- Askin, N., & Mauskopf, M. (2017). What makes popular culture popular? Product features and optimal differentiation in music. *American Sociological Review*, 82(5), 910–944. <https://doi.org/10.1177/0003122417728662>
- Askin, N., & Mol, J. (2018). Institutionalizing authenticity in the digitized world of music. İçinde C. Jones & M. Maoret (Ed.), *Frontiers of creative industries: Exploring structural and categorical dynamics* (C. 55). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S0733-558X20180000055007>
- Bach, L., Guichardaz, R., & Schenk, É. (2021). Technologie blockchain et intermédiation dans l'industrie musicale. *Revue Française de Gestion*, 47(294), 173–193. <https://doi.org/10.3166/rfg.2021.00512>
- Baloğlu, U., & Y. D. Birincioğlu. (2025). Dijital çağda Türk-Kazak etno-folk müziğinin kültürlerarası alımlanması: Dijital etnografik bir yaklaşım. *Milli Folklor*, 10(172), 1–12. <https://doi.org/10.58242/millifolklor.1724941>
- Baudry, J. (2018). Enjeux économiques et juridiques au cœur des tensions entre acteurs. İçinde *Cases-pixels*. Presses universitaires François-Rabelais. <https://doi.org/10.4000/books.pufr.15729>
- Beardslee, T. B. (2014). *Questioning safeguarding: Heritage and capabilities at the Jemaa el Fnaa* [dok. tezi, Ohio State University].
- Benedikter, R., & Giordano, J. (2011). The outer and the inner transformation of the global social sphere through technology: The state of two fields in transition. *New Global Studies*, 5(2).
- Bøtker, J. Ø., & Jacobsen, S. L. (2023). The experience of authenticity across three music disciplines: Music therapy, music teaching and music performance: Preliminary

- findings of a phenomenological interview study. *Voices: A World Forum for Music Therapy*, 23(1). <https://doi.org/10.15845/voices.v23i1.3464>
- Bourreau, M., & B. Labarthe-Piol. (2004). Le peer to peer et la crise de l'industrie du disque. *Réseaux*, 125(3), 17. <https://doi.org/10.3917/res.125.0017>
- Bourreau, M., & Gensollen, M. (2006). L'impact d'Internet et des technologies de l'information et de la communication sur l'industrie de la musique enregistrée. *Revue d'Économie Industrielle*, 116(4), 31–70. <https://doi.org/10.4000/rei.459>
- Bourreau, M., Gensollen, M., & Moreau, F. (2007). Musique enregistrée et numérique: Quels scénarios d'évolution de la filière? *Culture Prospective*, 1(1), 1–16. <https://doi.org/10.3917/culp.071.0001>
- Bourreau, M., & Pénard, T. (2016). Introduction: L'économie numérique en question. *Revue d'Économie Industrielle*, 156(4), 11–15. <https://doi.org/10.4000/rei.6437>
- Bowen, G. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Camgöz, N. (2020). Anadolu pop-rock müzik türünün otantisite kavramı açısından değerlendirilmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(32), 1493–1508. <https://doi.org/10.12981/mahder.786679>
- Cankül, D. (2024). Etnik restoranlarda müziğin memnuniyet ve davranışsal niyet üzerindeki etkisinde algılanan otantikliğin aracılık rolü. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 7(3), 884–896. <https://doi.org/10.33083/joghat.2024.443>
- Canyakan, S. (2025). Semiyotik yakınsama: Çağdaş Türk müziğinde makam müzik gelenekleri ve elektronik müzik üretimi. *Türk Müziği*, 5(1), 67–74. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15010897>
- Charbonnier, R. P., Poinsignon, P., & Paris, T. (2021). Du BoP dans le beat, une analyse des transformations numériques dans la musique. *Revue Française de Gestion*, 47(294), 115–134. <https://doi.org/10.3166/rfg.2021.00502>
- Chen, Y., & Meng, Y. (2019). Discussions on local music culture inheritance in music education. *Proceedings of the 2019 International Conference on Advanced Education, Service and Management*, 15–19. <https://doi.org/10.35532/JSSS.V3.004>
- Creswell, J. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3. bs.). Sage Publications.
- Çolak, S. (2025). A historical and organological analysis of early electronic musical instruments. *Journal of Turkish Organology*, 2(2), 93–110. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17912094>
- Dağdeviren, M. (2022). Müziksel öğelerin kültürel kimlik oluşturmadaki rolünün etnomüzikolojik yansımaları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 48, 229–240. <https://doi.org/10.30794/pausbed.961024>

- Damar, M. (2021). Metaverse ve ilişkili teknolojiler. İçinde *Eğitimde Dijitalleşme ve Yeni Yaklaşımlar* (ss. 169–192). Efe Akademi.
- Damar, M. (2022). Dijital dünyanın dünü, bugünü ve yarını: Bilişim sektörünün gelişimi üzerine değerlendirme. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(Dijitalleşme özel sayısı), 51–76.
- Dardayrol, J.-P., Duchesne, C., & de la Cochetière, L. (2013). L'Internet des objets: Quelles perspectives pour les acteurs de la logistique? *Annales des Mines - Réalités Industrielles*, 2013(2), 85–88. <https://doi.org/10.3917/rindu.132.0085>
- Diard, M. (2018). Vincent Bolloré, l'autocrate brutal. *Revue Possibles*, 42(2), 63–82. <https://doi.org/10.62212/revuepossibles.v42i2.154>
- Dourari, L. (2025). Authenticity and globalization: The paradox of preserving African heritage in the digital age. *Zaouli*, 9(5), 557–588.
- Du, J., & Leung, B. W. (2022). The sustainability of multicultural music education in Guizhou Province, China. *International Journal of Music Education*, 40(1), 131–148. <https://doi.org/10.1177/02557614211023259>
- Dupuis, X., & B. Labarre. (2013). Le renouveau du spectacle musical en France. *Culture Études*, 6(6), 1–12. <https://doi.org/10.3917/cule.136.0001>
- Elyağutu, D. C., & Elyağutu, A. A. (2021). Türkiye’de uygulanan Kafkas halk danslarının ‘eski ve yeni danslar’ tanımlanmasıyla yeniden tespit edilmesi (Kars ve Iğdır örneği). *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Studies / Avrasya Çalışmaları*, 14, 19–31. <https://doi.org/10.17740/eas.eus.2021-V14-02>
- Farchy, J. (2004). Le contournement du droit d’auteur dans l’univers numérique. *Questions de Communication*, 5, 243–258. <https://doi.org/10.4000/questionsdecommunication.7115>
- França, G. I. (2018). One man band: L’instrumentiste de Rio de Janeiro à l’ère des plateformes. *Cahiers d’Outre-Mer*, 71(277), 165–190. <https://doi.org/10.4000/com.8933>
- García, M. A. (2019). El registro y el archivo sonoros bajo las miradas de la etnomusicología. *Revista General de Información y Documentación*, 29(1), 107–125. <https://doi.org/10.5209/rgid.64553>
- Gluck, B. (2005). eSaz: A non-Western instrument in the context of a live electronic performance system. *Organised Sound*, 10(1), 21–29. <https://doi.org/10.1017/S1355771805000634>
- Guéraud-Pinet, G. (2020). La sonorisation télévisuelle: Mutations d’un marché dérivé et multiplication des formes de valorisation marchande des musiques de télévision. *Tic & Société*, 14(1-2), 67–94. <https://doi.org/10.4000/ticetsociete.4712>
- Guern, P. L. (2020). L’expérience de la musique en régime numérique: Continuité ou disruption? *Tic & Société*, 14(1-2), 247–272. <https://doi.org/10.4000/ticetsociete.5137>

- Guignon, C. (2004). *On being authentic*. Routledge.
- Guo, X. (2023). The evolution of the music industry in the digital age: From records to streaming. *Journal of Sociology and Ethnology*, 5(10), 7–12.
- Gurevich, M., & von Muehlen, S. (2002). The Accordiatron: A MIDI controller for interactive music. *Proceedings of the 2002 Conference on New Interfaces for Musical Expression*.
- Hagen, A. N. (2022). Datafication, literacy, and democratization in the music industry. *Popular Music and Society*, 45(2), 184–201. <https://doi.org/10.1080/03007766.2021.1901006>
- Hakim, A., & Azizah, N. (2025). Impact of traditional music on cultural participation in Sabah. *Global Dialogues in Humanities and Pedagogy*, 3(9), 25–34.
- Hasan, M. R. (2024). The influence of technology on modern music production. *International Journal of Humanities and Information Technology*, 6(4), 1–25.
- Haynes, J., & Marshall, L. (2018). Reluctant entrepreneurs: Musicians and entrepreneurship in the 'new' music industry. *The British Journal of Sociology*, 69(2), 459–482. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12319>
- Hesmondhalgh, D., Jones, E., & Rauh, A. (2019). SoundCloud and Bandcamp as alternative music platforms. *Social Media + Society*, 5(4). <https://doi.org/10.1177/2056305119883421>
- Howard, K. (2016). *Music as intangible cultural heritage: Policy, ideology, and practice in the preservation of East Asian traditions*. Routledge.
- Huang, Y., Chuangprakhon, S., & Santaveesuk, P. (2024). Preservation and transmission of Shaanxi Guzheng musical instruments: Challenges and strategies for cultural sustainability. *International Research Journal of Multidisciplinary Scope*, 5(4), 147–158. <https://doi.org/10.47857/ijrms.2024.05104.01265>
- Hunter, J. E. (2012). *The rise of women's drumming in Africa: Performing gender and transforming community in Southeastern Ghana* [dok. tezi, Brown University].
- Ikem, G. P. C., & Efurhiewwe, M. A. (2022). The functionality of music production technology in the 21st century. *Niger Delta Journal of Gender, Peace & Conflict Studies*, 2(3), 297–305.
- Ismail, A. (2025a). Sounding identity in the digital age: Eastern Indonesia's musical voices on TikTok. *Frontiers in Communication*, 10. <https://doi.org/10.3389/fcomm.2025.1651788>
- Ismail, A. (2025b). Sounding identity in the digital age: Eastern Indonesia's musical voices on Tiktok. *Frontiers in Communication*, 10, 1651788.
- Ithurbide, C., & Rivron, V. (2018). Industries culturelles et plateformes numériques dans les Suds: Des reconfigurations sociales et spatiales en question. *Cahiers d'Outre-Mer*, 71(277), 5–36. <https://doi.org/10.4000/com.8581>

- Izu, B. O., & de Villiers, A. (2022). Gendered roles in traditional musical practice: A study of Pondo women drummers. *Journal of Advocacy, Research and Education*, 9(3), 105–115. <https://doi.org/10.13187/jare.2022.3.105>
- Jamet, R., & Roberge, J. (2020). La musique québécoise est-elle compatible avec le streaming? Usages et représentations de la musique francophone québécoise sur les plateformes de streaming au Québec. *Tic & Société*, 14(1-2), 221–246. <https://doi.org/10.4000/ticetsociete.5048>
- Jauneau, Y., & Niel, X. (2014). Le poids économique direct de la culture en 2013. *Culture Chiffres*, 5(5), 1–18. <https://doi.org/10.3917/culc.145.0001>
- John, F. R. (2026). Digitization and preservation of intangible cultural heritage: A methodological framework for music and the humanities. *LASU Postgraduate School Journal*, 3(2). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18707241>
- Kılıç, A., & Şener, N. (2022). Kamusal alanda sanatın dijitalleşmesi ve mekân algısı. *STAR - Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 187–197. <https://doi.org/10.13187/stand.2022.3.187>
- Kjus, Y. (2024). The platformization of music production: How digital audio workstations are turned into platforms of labor market relations. *New Media & Society*, 28(3), 1063–1080. <https://doi.org/10.1177/14614448241304660>
- Koles, B., Audrezet, A., Moulard, J. G., Ameen, N., & McKenna, B. (2024). The authentic virtual influencer: Authenticity manifestations in the metaverse. *Journal of Business Research*, 157, 113563. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114325>
- Komarovska, O., Kolubayev, O., Ivaniukha, T., Antonyuk, I., & Yeromenko, A. (2025). Innovative processes in 20th-century music: From the avant-garde to the digitization of music. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7(SI1), 85–100. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.136>
- Kuyucu, M. (2021). Dijital dönüşüm ve müzik: Müzik endüstrisinde yaşanan dijitalleşmenin avantaj ve dezavantajları. *3rd International Culture, Art and Literature Congress Proceedings Book*.
- Laffont, L. (2018). Une division du travail contrainte produite par l'anticipation d'une situation anémique? Une analyse néo-durkheimienne de la loi HADOPI et des pratiques de téléchargement illégal de musique. *Transposition*, 7. <https://doi.org/10.4000/transposition.2429>
- Li, P. (2025). Popular music in an age of globalization: cultural exchange through media platforms. *Humanities and Social Sciences Communications*, 12(1), 1306.
- Long, Z., Yap, J. H., & Koning, S. I. (2024). Harmonising tradition and technology: A review of multimedia integration in Guizhou's vocal music. *Asian Pendidikan*, 4(1), 14–22. <https://doi.org/10.53797/aspen.v4i1.2.2024>

- Magis, C., & Perticoz, L. (2020a). La musique comme analyseur: Mutations de la filière musicale et mutation de la recherche sur la musique. *Tic & Société*, 14(1-2), 13–65. <https://doi.org/10.4000/ticetsociete.4666>
- Magis, C., & Perticoz, L. (2020b). Mutations numériques de la musique: Des contradictions à analyser. *Tic & Société*, 14(1-2), 5–11. <https://doi.org/10.4000/ticetsociete.4658>
- Moati, P. (2011). Prospective du commerce physique de biens culturels. *Culture Prospective*, 1(1), 1–16. <https://doi.org/10.3917/culp.111.0001>
- Moog, R. A. (1965). Voltage-controlled electronic music modules [Conference paper]. *16th Annual Meeting of the Audio Engineering Society*.
- Moore, A. (2002). Authenticity as authentication. *Popular music*, 21(2), 209–223.
- Natonski, Ö. O. (2025). Otantiklik ve makine üretimi müzik. İçinde *Bölüm 6* (ss. 99–114). Özgür Yayınları. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub885.c3629>
- Negus, K., Street, J., & Behr, A. (2017). Copying, copyright and originality: Imitation, transformation and popular musicians. *European Journal of Cultural Studies*, 20(4), 363–380. <https://doi.org/10.1177/1367549417718206>
- Newland, I. (2013). Embodying failure: Music performance, risk and authenticity. *Somatechnics*, 3(1), 98–118. <https://doi.org/10.3366/soma.2013.0080>
- Nunes, J. C., Ordanini, A., & Giambastiani, G. (2021). The concept of authenticity: What it means to consumers. *Journal of Marketing*, 85(4), 1–20. <https://doi.org/10.1177/0022242921997081>
- Oludare, O. E. (2018). Yoruba traditional musical instruments and gender stereotyping: Forms, functions and factors. İçinde *Fela After 1997: Challenges, Justification and Lessons for Africa's Development* (ss. 181–202). Global Image Publishers.
- Paulhiac, J. (2014). La scène musicale de la champeta face à Internet. *Volume!*, 10(2), 131–149. <https://doi.org/10.4000/volume.4073>
- Phipps, G. (2020). Martin Heidegger and the Being and Time of Black Holes. *Philosophy and Cosmology*, 25, 21–31. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/25/2>
- Proulx, S., & Goldenberg, A. (2010). Internet et la culture de la gratuité. *Revue du Mauss*, 35(1), 503–517. <https://doi.org/10.3917/rdm.035.0503>
- Qu, S., Hesmondhalgh, D., & Xiao, J. (2023). Music streaming platforms and self-releasing musicians: The case of China. *Information, Communication & Society*, 26(4), 699–715. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2021.1971280>
- Renoir, S. (2018). Assemble Sound, un courtier au cœur de la restructuration de la filière musicale à Détroit. *Questions de Communication*, 34, 229–248. <https://doi.org/10.4000/questionsdecommunication.15869>
- Roman, I. R., Walls, K. L., Ert, K. V., Harper, C., & Adu-Gilmore, L. (2024). Analyzing pitch content in traditional Ghanaian Seperewa songs. *Proceedings of the 1st Latin American Music Information Retrieval Workshop*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2411.08234>

- Sánchez-Martín, J.-M., Guillén-Peñafiel, R., & Hernández-Carretero, A.-M. (2025). Artificial intelligence in heritage tourism: A systematic review of applications, benefits, and challenges. *Heritage*, 8(4), 428. <https://doi.org/10.3390/heritage8040428>
- Saputra, D. N., Cahyono, A., Utomo, U., Raharjo, E., & Nainggolan, O. T. P. (2024). Integrating tradition and technology: Digital Audio Workstation-based learning for traditional music preservation. *Resital: Jurnal Seni Pertunjukan (Journal of Performing Arts)*, 25(2), 321–337. <https://doi.org/10.24821/resital.v25i2.13913>
- Scott, N., & Campos, A. C. (2024). A critique of authenticity: How psychology can help. *Tourism Critiques: Practice and Theory*, 5(1), 44–64. <https://doi.org/10.1108/TRC-10-2023-0027>
- Shi, H. (2021). Research on the digital presentation and inheritance of traditional music in the internet era. *Journal of Physics: Conference Series*, 1992(4), 042041.
- Shi, W., & Nicolas, A. (2023). Enhancing education and literacy through the transmission of Tibetan folk music performing art in Qinghai Province, China. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 11(4), 151–158. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.11n.4p.151>
- Solmaz, P. B. (2021). Teknolojik gelişmelerin müzik alanında oluşturduğu yeniliklerle ilgili bir değerlendirme. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 14(34), 666–678. <https://doi.org/10.12981/mahder.870604>
- Somdahl-Sands, K., & Finn, J. C. (2015). Media, performance, and pastpresents: Authenticity in the digital age. *GeoJournal*, 80(6), 811–819. <https://doi.org/10.1007/s10708-015-9648-0>
- Sriken, C., & Seekhunlio, W. (2024). The preservation and literacy transmission of the Mor Lam Khon Kaen style by the Rattanasin Intathairat group. *International Journal of Education & Literacy Studies*, 12(1), 127–133. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.12n.1p.126>
- Strachan, R. (2012). Affordances, stations audionumériques et créativité musicale. *Réseaux*, 172(2), 120–143. <https://doi.org/10.3917/res.172.0120>
- Strickland, L., & Lewis, H. R. (2022). *Leibniz on binary: The invention of computer arithmetic*. MIT Press.
- Şakaları, G. Y., & Şakaları, A. (2025). Dijital ekosistemlerde müzik, bellek ve kimlik: Arşivleme süreçlerinin dönüşümü ve toplumsal yansımalar. *Journal of Music and Folklore Studies*, 2(1), 102–123.
- Şenel, O. (2015). Türk diaspora gençliğinde kültürel kimliğin dönüşümü: Hiphop, entegrasyon ve eğlence mekanları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 643–655.
- Tabak, C. (2023). *Dünya mitolojilerinde müziğin varlığı*. Kalan Yayınları.

- Tai, X. (2025). The convergence of electric guitar and modern fusion music: Innovations and applications in improvisation and accompaniment. *Mediterranean Archaeology and Archaeometry*, 25(3), 354–367. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10624142>
- Thibault, A., & Boust, C. (2022). Ethical sound restoration: Balancing fidelity and audibility in historical recordings. *Journal of Audio Engineering Society*, 70(4), 256–269. <https://doi.org/10.17743/jaes.2022.0024>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Otantik. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkyılmaz, S. (2024). Dijital dönüşümün işletmeler üzerindeki etkisi. *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12), 276–297. <https://doi.org/10.52122/nisantasisbd.1459265>
- Tvrđišić, S. (2022). The impacts of digitalization on traditional forms of art. *AM Journal of Art and Media Studies*, 27, 87–101. <https://doi.org/10.25038/am.v0i27.502>
- UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*.
- Vegad, S. D. (2026). Technology and digital disruption in Indian classical music: Transformations in pedagogy, performance, and preservation. *International Journal of Economic Social Science and Management Law*, 7(1), 1092–1104.
- Volgsten, U. (2014). Music, culture, politics: Communicating identity, authenticity and quality in the 21st century. *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*, 17(1), 114–131. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-288X-2014-01-07>
- Wang, R., & Chonpairot, J. (2024). Reviving literacy in Chinese court music from the Zhou Dynasty: The case of a university in China. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 12(2), 144–151. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.12n.2p.144>
- Yang, Y. (2025). The electronic organ and the flux and embedding of Chinese music in the digital era. *Journal of Interdisciplinary Insights*, 3(2), 58–66. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15769399>
- Yang, Z., Chuangprakhon, S., & Seekhunlo, W. (2025). Enhancement of musical education through the inclusion of Chinese Ziyang folk songs in school curriculum. *Asian Journal of Education and Training*, 11(1), 43–49. <https://doi.org/10.20448/edu.v11i1.6638>
- Yıldırım, B. A., & Yılmaz, A. E. (2024). Kendi Olmanın Kendine Has Tarihçesi: Otantiklik Kavramının Kuramlar, Alanyazın Bulguları ve Psikoterapide İlerleyiş Süreci Çerçevesinde Gözden Geçirilmesi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 11(2), 250–270.